

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Glas

Gorenjske

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Vredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 190
Tekoči račun pri Komunalni banki
Kranj št. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročnina: letna
600, polletna 300, mesečna 50 dinarjev.

S plenuma SZDL Domžalske občine

Organom delavskega samoupravljanja je treba nuditi konkretnjšo pomoč

Domžale, 21. junija.

Včeraj popoldne se je v Domžalah sestel plenum SZDL za občino Domžale, na katerem so razpravljali o zaključkih okrajne konference SZDL v Ljubljani in temeljito analizirali delo SZDL v občini. Ko so razpravljali o doseženih uspehih samoupravljanja v podjetjih domžalske občine, so ugotovili, da so le-ta preveč zaprta sama vase in da ne vidijo problemov celotne družbe. Občinski odbor SZDL je sicer povezoval z zastopniki delavskih svetov in upravnih odborov, vendar se je sedaj pokazala potreba, da se organom delavskega upravljanja nudi konkretnjša pomoč v obliki raznih tečajev in seminarjev.

Na ta način se člani DS in UO laže poglabljajo v pereče politične in ekonomske probleme, kar nedvomno mnogo koristi nadaljnemu razvoju delavskega upravljanja. V zvezi s tem so udeleženci plenuma

sklenili, da se pri občinskem odboru SZDL imenuje posebna komisija za usposabljanje organov delavskega upravljanja, ki naj bi pripravila vse potrebno, da se čim prej pričnejo tečaji in seminarji, najkasneje pa v jeseni. Za strokovni predavateljski kader pa menda ne bo vprašanja, ker ga je v občini dovolj, zlasti v podjetjih.

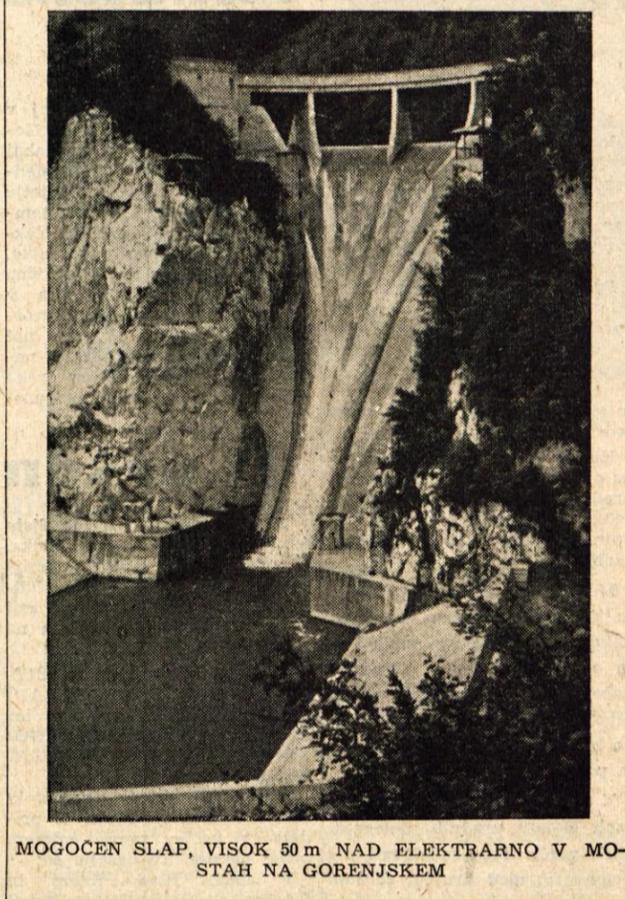
Nadaljnja analiza je pokazala, da je družbeno upravljanje v občini, zlasti pri socialnem zavarovanju in v zdravstvu že na visoki stopnji, medtem ko se za šolske in krajevne odbore to ne more trditi, ker se še niso povsem znašli. Šolski odbori so pokazali veliko veselja do dela in se redno sestajajo, vendar so se bolj posvetili manj važnim vprašanjem, medtem ko so važ-

nejša in vsebinsko globlja vprašanja prezrla. Na območju občine je bilo izvoljenih 22 krajevnih odborov, ki so ponekod resno delali in imajo že vidne uspehe, ponekod pa so malodušni in nimajo zanimanja za problem svojega kraja, kar zlasti velja za Domžale.

V domžalski občini doslej sploh še niso bili ustanovljeni potrošniški sveti, čeprav je OBLO že sprejel odlok o njihovem formiranju.

Izgleda, da bodo v prihodnjem tednu v Domžalah že prvi sestanki potrošnikov, kjer bodo izvoljeni potrošniški sveti. V nadaljnji razpravi bo obravnavalo delo kmetijskih zadrug, in hkrati ugotovili, da so v upravnih odborih po večini le starejši ljudje, ki ne dopuščajo, da se mladina aktivno uveljavlja v upravljanju zadrug. Tako ostane nekaterim posameznikom prav gotovo ne koristi razvoju zadružništva in bi se morala Socialistična zveza tega vprašanja resno lotiti. Plenum je sklenil, da se skliče sestanek s predsedniki in upravniki kmetijskih zadrug, na katerem bodo obravnavali vsa nakazana in druga vprašanja. Nadalje je plenum tudi ugotovil, da so v raznih odborih društev, organizacij, v organih delavskega in družbenega upravljanja tudi taki, ki niso člani SZDL in nimajo nič skupnega z našo družbeno ureditvijo ali pa celo nastopajo proti njej. V kolikor imajo nekateri od teh pogoje, jih je tre-

ba vključiti v SZDL, druge pa razkrinkati in jim onemogočiti vsako protiljudsko delovanje. Ob koncu so izvolili 9-članski sekretariat občinskega odbora SZDL, ki je že sprejel potrebne naloge.

MOGOČEN SLAP, VISOK 50 m NAD ELEKTRARNO V MOSTAH NA GORENJSKEM

Več pozornosti socialno vzgojnemu vprašanju

Ustanoviti bo treba svete za varstvo matere in otroka

V ponedeljek je bila v Kranju seja Sveta za socialno skrbstvo pri Okrajnem ljudskem odboru, na kateri so člani razpravljali o pomoči otrokom padlih borcev, o delu svetov za socialno skrbstvo in svetov za varstvo matere in otroka pri Občinskih ljudskih odborih ter o razdelitvi sklada za socialne ustanove.

Ugotovili so, da se občinski sveti pre malo poglabljajo v socialno vzgojna vprašanja. V središču njihovih razpravljanj je bila povsod delitev socialnih podpor. Sveti so obravnavali še delo mlečnih kuhinj, sklepali so o pošiljanju otrok v poštne kolonije, o sprejemu odraslih v domove onemoglih, o raznih materialnih potrebah itd. V probleme rejništva so se le malo kje spuščali, čeprav bi tudi to zaslužilo temeljitejšo obravnavo. V Kranju so med drugim razpravljali o ustanovitvi otroškega vrta in jaslji.

Dolžnost svetov bi bila nadalje analiza dela upravnih odborov socialnih ustanov. Ti organi

družbenega upravljanja bodo morali razpravljati tudi o namestitvi posebnih upravnih kadrov na posameznih občinah. Če teh nimajo na razpolago, imajo možnost, da socialne delavce študentirajo in z njimi vsaj čez eno leto ali dve zasedejo sistematičnoma mesta. Glede pomoči otrokom padlih borcev je bilo sklenjeno, da se jim dijaške podpore ne ukinejo. Prošnje naj

se v prvi vrsti rešujejo njim. Zagotoviti jim bo treba tudi obisk kmetijskih šol. Člani sveta so predlagali ustanovitev posvečevalnic za žene v vseh zdravstvenih domovih. Sklenjeno je bilo še, da se na sedežih občin po potrebi ustanovijo sveti za varstvo matere in otroka, kjer teh ne bo, pa posebne komisije z istim nalogami.

S seje Sveta za turizem in gostinstvo pri OLO Kranj

Iskanje poti

KRANJ, 21. junija.

Včeraj je bila v Kranju seja Sveta za turizem in gostinstvo OLO Kranj, na kateri so člani sveta obravnavali več perečih problemov, ki zadevajo Gorenjsko.

ZA ENOTNO TURISTIČNO PROMETNO DEJAVNOST

Člani sveta so se zlasti zadržali pri bodočih nalogah novo ustanovljene potovalne agencije »Triglav«, ki ima svoj sedež na Bledu ter pri morebitnem enotnem organiziranju prometa za vso Gorenjsko.

Jasno je, da se bo agencija »Triglav« v sedanjem položaju le s trdim delom lahko uveljavila, kajti konkurenca, zlasti »Putnika«, je nadvse upoštevana vredna. Veliko laže pa se bo uveljavila, če bo tudi promet (avtobusni) enotno voden za vso Gorenjsko. Ni dvoma, da bo enotno prometno podjetje, ki bi razpolagalo z večjim številom avtobusov, laže usmerjalo svojo dejavnost in predvsem ceneje, s tesno povezavo z agencijo »Triglav« pa pomagal širiti tudi njeno dejavnost.

Do končnega sklepa v tej zadevi ni prišlo, pač pa je bilo

sklenjeno, da se prihodnji teden skliče sestanek zastopnikov avtoprevozniških podjetij (»Transport« Skofja Loka, »Avtopromet« Kranj), zastopnikov občin in drugih pomembnih činiteljev, kjer naj bi se o tem razpravljalo in glede tega ukrepalo.

USTANOVI NAJ SE TURISTIČNA PODZVEZA GORENJSKE

Turistični utrip na Gorenjskem terja nedvomno ustanovitev Turistične podzveze kot organizacijsko propagandnega organa na področju turizma. V tem so si bili edini tudi člani sveta na včerajšnji seji, kjer so sprejeli priporočila, naj se čimprej skliče ustanovna skupščina.

Turistična podzveza bo imela predvsem dve nalogi: organizacijsko utrjevati in propagirati turizem.

Ta organ bo moral vzklajati delo turističnih društev na Gorenjskem, katerih je sedaj že okoli 25, proučevati bo moral turistično problematiko Gorenjske, vzklajati in dajati pobude za širjenje prometa in PTT službe, in ne nazadnje, vzgajati v turističnem duhu naše prebivalstvo.

Razen tega bo morala Turistična podzveza organizirati dobro popagandno in informativno službo itd. ko na praksi.

Priznanje najboljšim

V ponedeljek je prišlo v Kranj na vabilo Okrajne obrtne zbornice 41 najboljših obrtnih vajencev vseh vajenskih šol na Gorenjskem.

Ogledali so si tovarno »Iskra« in »Tiskanina«, nakar jim je Obrtna zbornica pridelala kosilo.

Na tej skromni svečanosti jim je predsednik Obrtne zbornice Drago Siling razdelil tudi knjižna darila in jih v kratkem nagovoru vzpodbudil za še boljše učne uspehe v šoli in prav ta-

Veliko neurje v Trziču

Za sedaj 1.130.000 dinarjev

Preteklo sredo je bilo v Trziču silno neurje, ki je povzročilo ogromno škodo, narasla voda je odnašala cele njive. Koroška cesta je bila na dveh mestih zasuta, edino cesto iz Podljubelja v Bobenco je voda popolnoma odnesla, tako kmetje ne morejo v dolino. Občinska komisija je na delu in čeni škodo. Poiskati bo treba sredstva, da se ta škoda popravi.

Na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora v Trziču je gozdarska komisija razpravljala tudi o škodi, ki jo je povzročilo zadnje neurje. Ker je uničilo edino pot iz Koroške državne ceste proti Bobenci, Siški in Javorniku, je tamkajšnje naseleje odrezano od ostalega predela. Vsak izvoz lesa je onemogočen. Razen tega so nalivi napravili precejšnjo škodo tudi v nalihi Podljubelja, Bistrice, Dolina itd.

Na podlagi razpoložljivih sredstev (1.130.000 dinarjev), ki so namenjena za vzdrževanje gozd. komunikacij, je komisija določila, naj se ta sredstva razdelijo prizadetim kmetijskim zadrugam. Tako je Kmetijski drugi Podljubelj dodeljenih 340 tisoč dinarjev, Katarini 200.000 dinarjev, Lešam 80.000 dinarjev, Križam 30.000 in Kmetijski drugi Kovor 30.000 dinarjev. Razen tega naj takoj pričnejo delati na tem terenu štirje cestarji: eden na področju Katarine, dva Podljubelja in eden na pod-

ročju Leš. Za te je predvideno dodeljenih 450.000 dinarjev. Prizadete kmetijske zadruge bodo poskrbele, da se delo takoj prične. Predvsem pa bo treba paziti, da bo razpoložljivi denar čimbolje uporabljen.

Seveda bo treba razmišljati še o dodatnih sredstvih za kritje nastale škode.

J. V.

BLED — mikaven tudi za najbolj zbirne goste.

O delu šolskih odborov v kamniški občini

Vzgojna problematika je prva

Več žena in delavcev v šolske odbore

Z zaostalo miselnostjo še niso obračunali

Šolski odbori so temeljni organ družbenega upravljanja v prosveti. Na šolah v kamniški občini so jih pričeli ustanovljati že proti koncu 1954. leta. Vseh skupaj je 18, prosvetnih ustanov pa 28. Tiste, ki delujejo po samostojnem gospodarskem računu, imajo upravne odbore. Na področju kamniške občine je 14 osnovnih šol, ena nižja in ena popolna gimnazija, dve nižji strokovni šoli, en poseben vzgojni zavod z osnovno in vajensko šolo, štiri kmetijsko-gospodarske šole, dva dijaška domova in dva otroška vrta. V vseh šolah je bilo v šolskem letu 1955/56 2785 učencev, razporejenih v 93 oddelkov, in 115 učnih moči.

V šolskih odborih je 166 odbornikov. Od teh je delavcev 14,5%, kmetov 24%, prosvetnih delavcev 21,7%, drugih nameštencev 20%, obrtnikov 11,4% in ostalih 8,4%. V šolskem odboru kamniške gimnazije, kjer je 40% dijakov iz delavskih družin, ni nobenega delavca. Tak sestav je popolnoma napačen in v bodoče se bodo morali tudi delavci uveljaviti v teh organih družbenega upravljanja. Člani odborov so za delo šole v velikih meri zainteresirani, saj je polovica od njih takih, ki imajo svoje otroke v šoli. Če analiziramo sestav teh organov, ugotovimo, da je vanje vključenih 28% članov ZKS, 10% odbornikov ljudskih odborov in 28% aktivnih delavcev v organizacijah SZDL. Sorazmerno večjemu zanimanju mater za šolske zadeve pa ne ustreza komaj 19% udeležba žena v teh odborih.

Na razprave šolskih odborov v občini še ni prodrl napredno gledanje na družbeni razvoj in marsikje se še pojavlja zaostala miselnost. Na mnogih sejah so bili na dnevnem redu le razgovori o izostajanju učencev, o vzrokih nediscipline, sklepi pa so zajemali samo konkretne ukrepe v zvezi z zakonom o šolski obveznosti mladine. Proti pojavom reakcionarnega pojmovanja, da preprostu človeku šola ni potrebna, niso ničesar

napravili, tudi se niso šolski odbori spoprijeli z dvojnimi pojmovanji morale. Vzgojna problematika je sicer zajela znaten del konstruktivnih disciplinskih prekrškov in nelepega obnašanja učencev. Tudi te zadeve moramo reševati v širšem družbenem merilu. Šolski odbori morajo postati člen trdne vezi med šolo in domom, saj bo le kolektivno reševanje perečih vzgojnih problemov prineslo zaželene uspehe.

Marsikje je iz objektivnih razlogov materialna problematika zajela večji del pozornosti šolskega odbora in počasen tempo reševanja teh vprašanj je uspal njihovo delo. Vzgojnimi problemi pa so ti odbori odmerjali le malo časa na svojih sestankih. Prepuščali so jih učiteljem. V zaostalih podeželskih krajih je bilo opaziti nazadnjaško pojmovanje funkcije teh organov.

Šolski odbori bodo lahko opravili svoje naloge mnogo uspešneje, če se bodo redno in pogosteje sestajali. Cela vrsta od njih je imela le dve ali tri seje vse leto (osnovna in obe vajenski šoli v Mekinjah, osnovne šole Motnik, Zg. Tuhinj, Vranja peč, Tunjice), najaktivnejši odbori pa so se sestajali doma mesečno (osnovni šoli Smartno in Nevlje, gimnazija Kamnik). V delu šolskih odborov je bila skrb za otroke padlih borcev in socialno ali zdravstveno šibka mladina nedvomno pohvalna. To se je odražalo pri reševanju podpor in štipendij, v skrbi za dobro poslovanje šolskih kuhinj, v pohvalnih učnih uspehih gojencev dijaškega doma itd. V zadnjem času pa beležimo nekaj težav in nedelavnosti v delu šolskih skupnosti, mladinskih in pionirskih organizacij, pa tudi v društvu prijateljev mladine. Vzroki so med drugim tudi v napačnem pojmovanju izvenšolske vzgojne problematike, ki jo pripisujejo samo prosvetnim delavcem. To pa ne drži. Mi vsi smo kot družba in predstavniki organizacij odgovorni za vzgojo mladine.

**OB KONCU OBISKA
PRESEDNIKA TITA
V SOVJETSKI ZVEZI**

Jugoslovanski državniški na čelu s predsednikom republike Josipom Brozom - Titom so predvčeršnjim zaključili državniški obisk v Moskvi. Vendar Sovjetske zveze še ne bodo zapustili. Predviden je še 3-dnevni obisk v Ukrajinski SSR. Pred odhodom iz Moskve so bile predsed. Titu predane še posebne listine od predsednika mestnega odbora moskovskega Sovjeta z daniom Okrajnemu ljudskemu odboru v Beogradu, in sicer z opremo za kino s 500 sedeži.

Hkrati so izmenjali tudi visoka odlikovanja, med katerimi je predsednik Tito odlikoval za izredne zasluge v II. svetovni vojni maršala Žukova z Redom svobode.

Med najpomembnejše značilnosti predvčeršnjega dne vsekakor sodi podpisana deklaracija o mednarodno - političnih načelih in problemih ter medsebojnih stikih med našo državo in Sovjetsko zvezo, ki je bila podpisana popoldne.

V deklaraciji je razen navedb vseh članov uradnih delegacij obeh vlad, ki so sodelovali pri razgovoru, med drugim rečeno, da so razgovori potekali v prisrčnem in prijateljskem vzdušju ter v duhu odkritosrčnosti in popolnega medsebojnega sporazumevanja. Razgovori so dali možnost za široko izmenjavo gledišč o razvoju mednarodnega položaja v minulem letu ter o nadaljnjem razvoju stikov in vsestranskega sodelovanja med obema deželama.

Izmenjava mnenj je pokazala široko podobnost gledišč obeh vlad v presoji razvoja mednarodnega položaja in sedanjih mednarodnih problemov, kakor tudi skupno željo glede nadaljnega poglobljanja razumevanja in prijateljstva med Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo in Zvezo sovjetskih socialističnih republik.

Glede izmenjave misli o razvoju mednarodnega položaja in sodelovanja je bilo zlasti poudarjeno, da se bosta obe vladi še nadalje prizadevali za sprejem Kitajske v Organizacijo Združenih narodov.

Glede nemškega vprašanja meni oboje vladi, da sedanji mednarodni položaj omogoča odločnejše ukrepe v nadaljnjem odstranjevanju negativnih elementov, ki so v obdobju hladne vojne zavirali sodelovanje med evropskimi narodi in smatrata, da bi širši sporazumi o splošni evropski kolektivni varnosti, o gospodarskem sodelovanju in okrepljeni kulturnih stikov pripomogli k odstranitvi razdelitve Evrope na vojaške bloke in olajšali ureditev glavnih spornih vprašanj, ki so ovira na poti k vsestranskemu sodelovanju med evropskimi narodi.

Kar se tiče nemškega vprašanja obe vladi menita, da so v sedanjem trenutku, ko sta se na ozemlju povojne Nemčije izoblikovali dve suvereni državi, za njeno združitve nujno potrebna pogajanja med Zvezno republiko Nemčijo in Nemško demokratično republiko.

Po obisku v Sovjetski zvezi se bo predsednik Tito s svojimi sodelavci mudil še tri dni v Romuniji kot gost romunske vlade.

Francoska vlada je sprejela pred dnevi »načrt Lacoste« o takojšnjih upravnih, političnih in gospodarsko - socialnih reformah v Alžiru. Sklenila je ukiniti sedanje organe lokalne oblasti, zasnovane na kolonialističnem sistemu in izvesti volitve v nove občinske odbore, ki bodo v organizacijskem pogledu enaki onim v Franciji.

POPRAVEK

V zadnji številki našega lista se nam je v članku »Se en gasilski prapor več« urinila nejužna napaka, da je kumoval prvoborec tega kraja Janez Skofic, resnično pa je bil Janez Skofic pokrovitelj celotne gasilske prireditve, praporu pa sta kumovala Stanko Umnik in Marija Sušnik.

Električna energija in strokovni kader Kje bodo delale mladinske delovne brigade

Podjetje Elektro - Kranj v Kranju je poznano širom po Gorenjski, saj obratuje na dokaj prostranem ozemlju od Medvoda do državne meje. Podjetje se ne bavi s proizvodnjo, temveč skrbi za razdeljevanje električne energije med potrošnike. Predno pa pride električna energija od svojega izvora v električni centrali do potrošnika, mora napraviti dolgo pot od zveznih, razdelilnih in napajalnih daljnovodov ter preko razdelilnih do napajalnih trans-

formatorskih postaj in končno preko nizkonapetostnega omrežja do potrošnika. Glavna naloga tega podjetja je, da dobavlja odjemalcem kvalitetno energijo z neprekinjeno dobavo ter konstantno napetostjo in nazivno frekvenco. Ker odjemalci radi posegajo po ceni energiji, potrošnja električne struje naglo raste, vtem ko izpopolnitev električnih naprav ne sledi temu porastu. Zaradi tega bodo pogosti izpadi mrež zaradi pre-

obremenitve neizbežni vse dotlej, dokler ne bodo električne naprave prilagojene rastoči potrošnji. Glede konstantne napetosti je iskati slabosti v velikem številu električnih elementov, ki posredujejo električno energijo od proizvodnje do potrošnika. Dobava kvalitetne energije pa je tudi odvisna od tehnično sposobnega kadra, ki vzdržuje električne prenosne naprave. Podjetje je obsežno po svojem teritoriju, po številu zaposlenih pa majhno, saj zaposluje le 82 delavcev in uslužbencev. V pretežni meri so vsi zaposleni neposredno pri vzdrževanju in upravljanju z visoko in nizkonapetostnimi napravami. Delo je naporno in nevarno, zato zahteva tudi tehnično znanje, ki jamči da je dobava električne energije kakovostna in delo izvršeno v okviru varnostnih predpisov.

Da bi podjetje svoje naloge čim bolj opravljalo, se je na pobudo sindikalne podružnice osnoval 20. januarja t. l. strokovni tečaj, v katerem se je polkvalificirani in kvalificirani kader izpopolnil v tehničnem znanju in seznanil s sodobnimi napravami. K pouku se je prijavilo 32 tečajnikov. Začetek je bil skromen, saj so se začela predavanja le s tremi predavatelji, ki jih je dalo na razpolago podjetje. Tečaj je bil prijavljen Svetu za prosveto in kulturo pri OLO Kranj. Učni načrt obsega 7 strokovnih predmetov iz elektrotehnike in 4 splošne predmete. Predavateljski kader je kvaliteten, saj razpolagajo vsi predavatelji z dobrim strokovnim znanjem in dolgoletno prakso v elektro stroki. S pomočjo Industrijske kovinar. šole »Iskra« v Kranju se je kakovost tečaja še dvignila. Vsi obiskovalci tečaja so pokazali izredno zanimanje, saj ni bilo opaziti izostankov. Za tečaj so pokazali zanimanje tudi delavci elektro stroke, ki sicer niso zaposleni pri našem podjetju, vendar so nekateri med njimi obiskovali tečaj. Tečaj je bil zaključen 10. junija, izpite pa opravljajo v teh dneh.

Bogomir Grčar

Na zadnji seji predsedstva OK LMS Kranj je bil izdelan dokončen razpored sodelovanja MDB na določenih gradiliščih. Ovir za zakasnelo razporeditev je bila v tem, da nismo točno vedeli, kateri objekti so določeni za gradnjo z mladinskimi delovnimi brigadami in koliko sredstev je na razpolago.

Razpored brigad in izmen se je določal po važnosti gradbišča, političnih problemih kraja, kjer je gradbišče, in po zmožnosti brigadirjev. Najboljše brigade smo obdržali v merilu okraja, kjer izpolnjujejo izredno važne gospodarske, politične in vzgojne naloge. Vse delovne brigade ostanejo na deloviščih mesec dni. Dnevno se dela 7 ur, ves ostali čas pa je namenjen politično-vzgojnemu in kulturno-zabavnemu delu.

Razpored posameznih brigad je naslednji:

I. MDB »Stane Zagar« dela od 15. junija do 15. julija na gradnji ceste Koprivnik-Gorjuše. Sestavlja jo 60 brigadirjev Srednje tekstilne šole iz Kranja. Brigada je že na delovišču.

II. MDB »Ivana Slavca-Jokla« dela od 15. junija do 15. julija na urejanju otoka Stenjak. Brigado sestavlja 60 učencev Vajenske šole Žiri, Radovljice in Gumarske šole Kranj. Brigada je že na delovišču.

III. MDB »Ivana Cankarja« dela od 26. junija do 10. julija na gradnji vodovoda pod Smerjetno goro. Brigado sestavlja 20 brigadirjev Mlekarske šole iz Kranja.

IV. MDB »Matije Verdnika« dela od 1. julija do 30. avgusta na gradnji ceste Lipnica-Jelovca. Sestavlja jo 60 mladincev Metalurške industrijske šole z Jesenic.

V. MDB »Ratitovec« dela od 1. julija do 30. julija na gradnji ceste Tupalčice-Možjanca. Sestavlja jo 40 učencev Vajenske šole Zeleniški.

VI. MDB »Mihe Marinka« dela od 15. julija do 15. avgusta na gradnji ceste Koprivnik-Gorjuše. Brigado sestavlja 60

mlad. Industrijsko kovinar. šole Iskra Kranj.

VII. MDB »France Prešeren« dela od 15. julija do 15. avgusta na gradnji otoka Stenjak. Brigado sestavlja 60 mladincev Vajenske šole raznih strok v Kranju.

VIII. »Borisa Kidriča« dela od 1. avgusta do 1. septembra na gradnji ceste Lipnica-Jelovca. Brigado sestavlja 60 mladink in mladincev gimnazije in Vajenske šole iz Skofje Loke, ter Vaj. šole Tržič.

IX. MDB »Borisa Zihlerja« dela od 1. avgusta do 1. septembra na gradnji ceste Tupalčice-Možjanca. Brigado sestavlja 50 mladink in mladincev gimnazije in Vajenske šole iz Skofje Loke, ter Vaj. šole Tržič.

X. MDB »Toneta Čufarja« bo delala od 15. avgusta do 15. septembra na gradnji ceste Koprivnik-Gorjuše. Brigado sestavlja 60 mladincev gimnazije Jesenic in Vajenske šole Bled.

XI. MDB »Franceta Perovška« dela od 15. avgusta do 15. septembra na gradnji otoka Stenjak. Brigado sestavlja 60 mladink in mladincev Vajenske šole raznih strok iz Kranja in učenci Vaj. šole z Jesenic.

Navedenim brigadam se bodo priključili še mladinci in mladinke štipendisti, ki so se prijavili pri obč. komitejih LMS. Po potrebi pa bodo formirane še nove MDB, ki bodo šle na gradnjo nekaterih drugih objektov v merilu okraja.

Gospodarski tis

**»NOVA PROIZVODNJA«
OBZORNIK NAPREDA
V TEHNIKI IN GOSPODARSTVU ST. 2/1956**

»Nova proizvodnja« je glasilo Zveze društev inženirjev in tehnikov LRS. Te dni je izšlo iz tiska štev. 2 za leto 1956. Kot vse dosedanje številke za posamezne letnike — »Nova proizvodnja« je pričela izhajati na iniciativno tov. Borisa Kidriča leta 1950 — objavlja tudi štev. 2/1956, zanimivo tvartino:

Ivan Češmiga je napisal dva zaporedna članka, in sicer »Rudnik rjavega premoga Zagorje« in »Rudnik rjavega premoga Hrastnik«, v katerih opisuje zgodovinski razvoj teh dveh rudnikov, podaja geološki oris, geografski položaj, montansko posest, lastništvo, organizacijo podjetij, rudniške narave in dodaja za oba rudnika zelo zanimive statistične podatke. — Ing. Viktor Repanšek je avtor članka »Problemi pridelovanja in uporabe krompirja v FLRJ«. — Ing. Pavel Domicelj obravnava v svojem članku »Proizvodnost in proizvodnja v bombažnih predilnicah FLRJ« probleme proizvodnosti v jugoslovanskih bombažnih predilnicah. Martina Leitgeb dokazuje v svojem prispevku »Letna krivulja izvoza«, da ni prava nobena abnormalnost v našem nizkem vsakoletnem januarskem izvozu, če naš izvoz primerjamo z izvozom drugih držav. Zanimivo pa je povečanje izvoza v marcu, ki ga je mogoče opaziti v izvozu prav vseh držav. — V članku »Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino« dokazuje isti avtor, da naša jugoslovanska banka za zunanjo trgovino ni poslovna in komercialna banka, podobna onim v zahodnih državah, marveč je specializirana banka za devizne posle. — Ing. Milan Pertof ugotavlja v članku »Sintetični kavčuk v tekmi z naravnim«, da so to najvažnejšo vrsto izmed plastičnih mas začeli prvi na industrijski način proizvajati Nemci med prvo svetovno vojno. — Ing. Ernest Močnik opisuje v članku »Preiskava materiala brez okvare«, kako je mogoče ugotavljati kvaliteto železnih in neželeznih zlitin z nedestruktivnim načinom preiskave.

V rubriki »Iz inozemskih revij« je objavljen članek ing. Borisa Exla »Menjenje resnične temperature plinov s pretočnim termometrom«. — Ing. Milan Pertof je prispeval članek »Poročilo angleških strokovnjakov o ruskih jekelnah«.

V rubriki »Bibliografija« je objavljen seznam novih inozemskih tehničnih knjig, ki so našim znanstvenikom, strokovnjakom in proizvodnim podjetjem na razpolago v Centralni tehnični knjižnici v Ljubljani.

(JUGOPRES)

Iz uradnega lista

V 19. številki Uranega lista letos, sta izšla tudi dva Odloka, LR Slovenije z dne 14. junija, katera je sprejel Okrajni ljudski odbor v Kranju na svoji seji konec maja in se nanašata na celotno področje Gorenjske.

Gre za ODLOK O DOLOČITVI OBMOČIJ MEST ZARADI ODMERE TAKSE NA PSE ter za ODLOK O SEČNJAH GOZDNIH DREVES, KI RASTEJO ZUNAJ GOZDA.

Prvi odlok določa naselja, ki sodijo v območja mest, ki pridejo v poštev zaradi odmere takse na pse. Ta naselja so: V občini Bled, Kranj in Škofja Loka: mesta Bled, Kranj in Škofja Loka.

V občini Jesenice: mesto Jesenice brez zaselka Prihodi. V občini Radovljica: mesto Radovljica brez zaselka Mlaka. V občini Tržič: mesto Tržič brez ulice Pot na Zali rovt.

Določbe uredbe o sečnjah gozdnega drevja se glede sečnega dovoljenja, sečnega naloga ter odkazovanja lesa za sečno uporablja na območju celotne Gorenjske. Te določbe veljajo tudi za vsa tista gozdna drevesa, ki rastejo zunaj gozda.

EKONOMI IN KOMERCIALISTI ZDRUŽENJA INDUSTRIJE OLJA V KRANJU

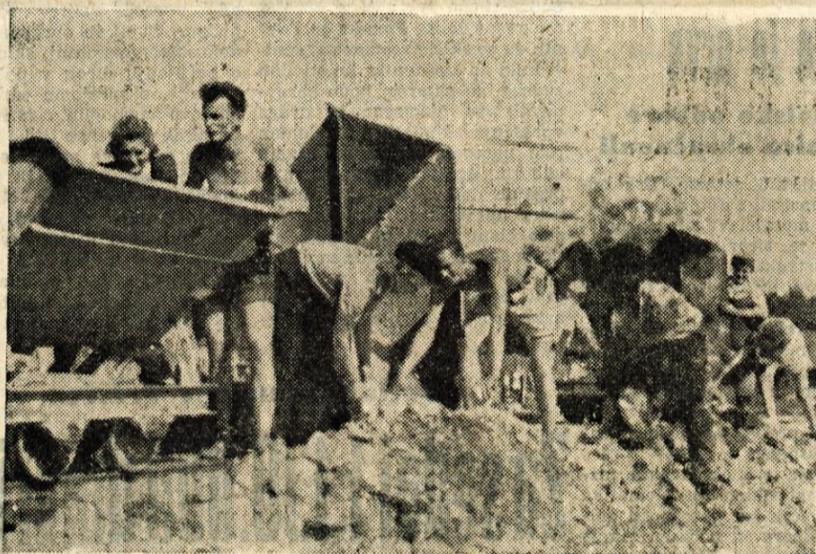
V ponedeljek in torek je bil v Kranju IV. sestanek strokovnega sveta ekonomov in komercialistov Zdrženja industrije olja Jugoslavije. Posvetovanja so se udeležili zastopniki tovarn olja iz naše države, in sicer iz Zagreba, Dubrovnika, Brčkega, Kruševca, Slovenske Bistrice, Frama, Ljubljane, Zrenjanina, Vrbsa in Britofa pri Kranju.

Prvi dan so si udeleženci omenjenega zasedanja ogledali tovarno olja »Oljanica« v Britofu, popoldan pa je bila otvoritev zasedanja. Ekonomski in komercialisti Zdrženja industrije olja FLRJ so predvsem razpravljali o uvedbi premijskega sistema v oljarski industriji. Nadalje pa so razpravljali še o problematiki pribitka združenja za odkup oljaric, o realizaciji oljnih proizvodov v zvezi s prodajnim omrežjem, embalaži in še o nekaterih aktualnih problemih ekonomsko-komercialne dejavnosti v oljarski industriji.

Nove knjige

Slovenska Matica je izdala redno zbirko za leto 1956, ki obsega te knjige:

1. Zgodovino slovenskega slovtva I. del, ki zajema obdobje od prvih začetkov do romantike. — torej je le začelo izhajati to, že tako dolgo obetano in prepotrebno delo.
 2. France Bevk: Črna srajca. Roman, pravzaprav daljša povest iz življenja hribovske primorske vasice pod fašizmom v času kmalu bo Bazoviči. Osrednji lik je vaški trgovec in krčmar, ki se je prodal fašistom.
 3. Jean Jacques Rousseau: Izpovedi II. del. V svojem avtobiografskem spisu riše ženevski pisatelj in filozof s pripukno preproščino kultur. in družbeno življenje ter nravi svoje dobe.
- Zveza Svobod in Prosvetnih društev izdaja Knjižnico ljudskih iger. Kot deseti zvezek te prepotrebne zbirke je izšla drama Iva Brnčiča »Med štirimi stenami«. V dramu prikazuje pokojni pisatelj v stilu ibsenke dramaturgije izrez iz našega predvojnega malomeščanskega življenja, ki je običajlo neke samo v sebi. Spremne besede je napisal dr. Bratko Kreft.

Mladinci so z delom že nešteto krat dokazali, da cenijo žrtve, ki so padle za svobodo

Liudje in dogodki

Anglija na Srednjem Vzhodu

Medtem ko si Atene in odgovorni predstavniki Cipra še vedno prizadevajo pojasniti angleški politični javnosti nevdržno stališče Londona v ciprskem vprašanju, si prizadeva Edenova vlada pomiriti ciprske upornike s silo. Končni rezultat teh raznosmernih prizadevanj postaja iz dneva v dan jasnejši: položaj na Cipru se zaostruje, medtem ko postaja angleška politika v svojih odnosih do tega otoka Vzhodnega Sredozemlja nevdržna. Represalije, ki jih izvajajo nad uporniški prebivalci, pa so privedle do docela nasprotnih rezultatov, kakor so jih bili pričakovali.

Ta pretirana vztrajnost angleške politike na Cipru izgublja na prožnosti, po kateri se v poslednjem času odkljujejo poteze Foreign Office-a na ostalih področjih Srednjega Vzhoda. Ne more se namreč zanikati, da Anglija ni pokazala dovolj ra-

zumevanja za druga prizadevanja na Srednjem Vzhodu v zadnjih mesecih. Čeprav je vsiljevala Bagdadski pakt, kot docela valno organizacijo, da s tem zaščiti gospodarske in strateške interese na področju Perzijskega zaliva in Srednjega Vzhoda, le ni mogla ostati docela slepa za spremembe na tem območju in gluha napram zahtevam, ki jih postavljajo njeni sodeleženci v Bagdadskem paktu. Spregledala je tudi neizogibno sprizajnitve s temi spremembami in zahtevami, ki izvirajo iz njih ter pristala, da osvoji Bagdadski pakt nov sistem prioritetenih ciljev — da posveti več pozornosti gospodarskemu in socialnemu razvoju držav — članic Pakta, namesto, da bi bil le-ta zgolj vojna pogodba kot doslej. To novo stališče, ki se je izoblikovalo v minulih šestih mesecih in več, predstavlja brez dvoma odločno preusmeritev prvotnih ciljev

Pakta, čeprav, gledano s političnega stališča, ostaja le-to čedalje bolj nesprijemljivo.

Ob razmotrivanju te relativne elastičnosti angleške politike z ozirom na Bagdadski pakt, se nehotе vprašamo, čemu se ne poslužujejo iste, ali vsaj podobne poti tudi pri reševanju vprašanja okrog Cipra, čigar okupacija mora po mnenju Londona, služiti Bagdadskemu paktu s podobnim ciljem. Trditve, da je vzdrževanje Cipra kot baze neizogibno potrebna za obvarovanje angleških ekonomskih političnih in strateških interesov na vsem Srednjem Vzhodu, nas nehotе spominja na čase stare kolonialne politike Londona, ko je z oboroženo intervencijo vsiljeval svoja hotenja nekaterim narodom, da so se le-ti priključili okviru splošnih interesov angleškega imperija, in kasneje Komonvelta. Po vseh pridobitvah, ki sta jih bili prinesli minuli svetovni vojni zatiranim narodom,

je doba takšnih vojaških intervencij minila. V korist zaščite svojih interesov na Srednjem Vzhodu, se tudi angleška politika ni upala poslužiti te politike v zadnjih desetih povojnih letih. Če je temu tako, tedaj postaja danes docela ne-realna in neosnovana trditev, da igra Ciper isto vlogo, kakor jo je bil odigral pred nekaj desetletji.

Minili so časi, ko so narodi, povezani s skupnimi interesi, vsiljevali drug drugemu kvarno politiko v svoj prid.

Brez dvoma je politika prijateljstva in sodelovanja na enakopravni osnovi, edina od obeh možnosti, ki nudi Londonu kaj preprost izhod iz situacije, v katero je bil zašel v preteklem in letošnjem letu na Cipru. Osnova, na kateri bi se morala odlikovati taka politika, so razgovori z zakonitimi predstavniki Cipra in Grčije pod pogojem, da se prebivalstvu Cipra vnaprej prizna pravica do samoopredelitve. V Angliji postaja pritisk na Edenovo vlado vse močnejši; močno si namreč prizadevajo, da bi le-ta krenila po tej poti. —

GORENJSKI ZADRUŽNIK

USPELA PRIREDITEV MLADIH ZADRUŽNIKOV V NAKLEM

Pred dnevi je bilo v Naklem tekmovanje mladih koscev in grabljic. Tekmovanje je s pomočjo zadruga organiziral aktiv mladih zadružnikov.

Na startu se je zbralo 10 koscev in 4 grabljice. Bili so precej vznemirjeni, saj so mnogi od njih tekmovali prvič v življenju. Fantje so vsak trenutek preizkušali ostrino kos, dasi so bile ostre kot britve. Tudi grabljice so ogledovale orodje, če jim morda ne manjka zob.

Kosci so kosili dvojni red v dolžini 25 m in širini 4 m. Komisija je upoštevala čas in čistost košenja. Najboljši je bil **Jože Stular** (Bohtarjev) iz Dupelj.

Dekleta so nato pokošeno seno grabila na kupe. Najboljša je bila **Zinka Mali** (Arhova) tudi iz Dupelj. Kaže, da so Dupljanci res imeli srečo.

Med najboljše tekmovalce so

Med tekmovanjem koscev v Naklem pretlelo nedeljo

nato razdelili nagrade, ki jih je prispevala kmečka zadruga Dobrava iz Nakla. To je prva večja prireditev mladih zadružnikov, za katero pa upamo, da ne bo osamljena.

Lepo bi bilo, če bi tudi drugod prirejali podobna tekmovanja. Na jesen bi izbrali najboljše kosce-zmagovalce zadružnih tekmovanj, ki bi se nato udeležili okrajnega tekmovanja, za naslov najboljšega kosca Gorenjske.

N. P.

Dopisujte v "Glas Gorenjske"

O pomenu hlevskih pridelkov na Gorenjskem

Nedvomno sta bili živinoreja in mlekarstvo že v preteklosti in sta tudi danes tisti kmetijski panogi, ki imata na Gorenjskem dane vse možnosti nadaljnjega razvoja in napredka.

Uspehi pospeševalnega dela v živinoreji so rezultat dela zadružnih živinorejskih odsekov, ki so s pomočjo kmetijskih strokovnjakov organizirali na Gorenjskem živinorejsko pospeševalno službo. Drugače je bilo z mlekarstvom, kot kmetijsko proizvodnjo, oziroma predelovalno panogo, ki je vse do leta 1955 pogrešala trdnjšo zadružno organizacijo, ki bi tudi na tem gospodarskem polju organizirala slično pospeševalno službo, kakor v živinoreji, poljedelstvu, ali sadjarstvu.

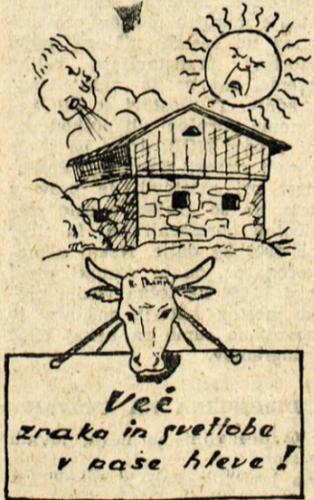
To je vzrok, da v mlekarstvu ni bilo mnogo storjenega ter, da zato seveda niso bili doseženi vidnejši uspehi. Pri OZZ-Kranj je bil zato osnovan odsek za mlekarstvo, vključen v zadružni živinorejski odbor. Med nalogami, ki jih vrši ta odsek, je prav gotovo zelo važna organizacija pospeševalne službe v mlekarstvu. Osnovna naloga, h kateri je potrebno najprej pristopiti in jo izvršiti, je proučitev pogojev pridobivanja mleka pri samih živinorejcih, ki mleko pridobivajo in ga direktno, ali indirektno preko zadružnih mlekarov nudijo potrošnikom.

Mleku, kot najosnovnejši hra-

ni ljudi, predvsem pa dojenčkov, posvečajo v svetu veliko pozornost. Zanimiva na kvaliteti mleka je zato zdravstvena služba in naši mlekarji obratni. Mlekarne imajo zato do živinorejcev svoje zahteve, s katerimi bi moral biti seznanjen vsak, ki mleko pridobiva in ga prodaja v mlekarne. Naše gorenjske zadružne mlekarne še nimajo vse izdelanih pravilnikov o pridobivanju in ravnanju z mlekom. Ti pravilniki pa bodo sedaj izdelani ter jih bodo prejeli vsi, ki mleko oddajajo v mlekarne. Brez ozira na to se je formirala posebna komisija, ki je začela po KZ s sanitarnimi pregledi hlevov. Komisijo sestavljajo član mlekarkega odbora OZZ, zastopnik okrajne sanitarne inšpekcije in zastopnik zadružne mlekarne. V komisiji pa bo sodeloval tudi zastopnik živinorejskega odbora KZ, na področju katere se bo pregled vršil.

Namen hlevskih pregledov je, proučiti obstoječe stanje hlevov in pogoje pridobivanja mleka ter ugotoviti vse vzroke, ki onemogočajo pridobivanje higijensko neoporečnega mleka za široko potrošnjo in predelavo v mlečne izdelke. Pri pregledu hlevov se vzpostavi direktni stik s proizvajalcem, kateremu se nudijo vsi potrebni nasveti za odstranitev ugotovljenih napak. Ta neposredni stik s kmetom je nujno potreben, ter bo naj-

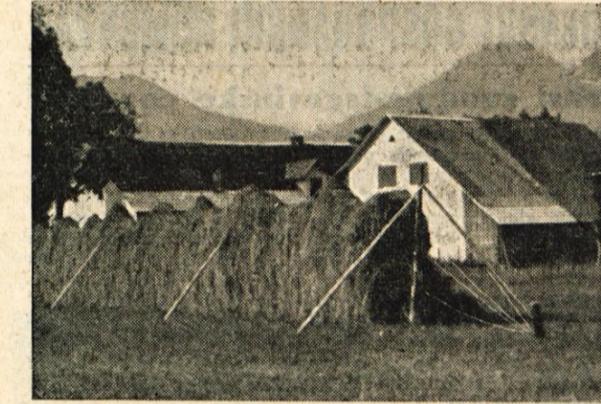
več pripomogel k uspehu začetega dela omenjene komisije. Dosedanji pregled hlevov, ki se je vršil po vaseh KZ Naklo, dokazuje, da je higijensko stanje hlevov v mnogih primerih neprimerno za pridobivanje zdravega in čistega mleka.

Omenim naj, da je naloga komisije pri prvem hlevskem pregledu predvsem opozoriti naše živinorejce, odnosno ljudi, ki so neposredno udeleženi pri molži krav in ravnanju z mlekom, na vse napake, ki jih hteva od kmetov, pa bodo brez

Molzna kontrola pri kravah je sedaj z malimi izjemami že v vseh gorenjskih kmetijskih zadružnih. Nekatere kmetijske zadruge imajo svoje živali že štiri leta v kontroli. Količino mleka in odstotek tolsče merimo pri 3957 kravah, kar predstavlja 19% vseh krav v okraju Kranj. Zbrali smo že dragocene podatke o naši živini in vemo kje in pri kom bomo dobili najboljše plemenske živali. Mnogo telet najboljših krav gre v zakol. Največkrat zato,

ker ni kupca. Da bi mogli temu vsaj deloma odpraviti, bomo v našem časopisu objavljali, kje se dobijo dobra teleta in od kakšnih krav so. Pozivamo vse živinorejce, da pošiljate ponudbe na naslov: Okrajna zadružna zveza, Kranj. Želimo, da napišete takole: 1. Ime in priimek, vas, - Kmetijska zadruga. 2. Rojstni podatki teleta in spol. 3. Od katere krave je tele (ime krave in rodovna številka). Tele mora biti tetovirano, zato javite takoj po telitvi molznemu

Tudi na Gorenjskem že sušijo seno na premakljivih žičnih kozoicah. (Kozolec Toneta Hafnerja iz Stražišča)

upravni odbor z željo, da se nezdrava trenja med lesnim in ostalimi odseki odpravijo.

Ms

Pred izvajanjem zakona o upravljanju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti

Se pred sprejetjem zakona o upravljanju in gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti, objavljenem v republiškem Uradnem listu št. 7 od 15. 3. 1956, smo v našem listu nekajkrat objavili članke, v katerih smo na kratko razložili pereč problem »gozdne paše« v našem okraju in, da pričakujemo z novim zakonom ustvaritev pogojev za reševanje te, v našem gorenjskem kmetijstvu najbolj zaostale kmetijske panoge. Nad 5500 govedi je samo v območju bivšega radovijskega okraja navezanih na gozdno pašo. Po gozdovih se paše tudi pretežno število govedi v bivšem kranjskem okraju, n. pr. na Košuti, Blegošu itd. Po 12. členu navedenega zakona se paša v gozdovih načeloma opusti in se dovoli le izjemoma, če je skupnemu pašniku neizogibno potrebna. Povsod po svetu si prizadevajo, da nudijo živini čim bolj prirodne pogoje za vzrejo, da je živina čimveč na prostem, na pašnikih. Opušča se izrazito hlevska reja živine, ki se ni vpeljala samo v ravninskih deželah z intenzivno živinorejo, n. pr. Nemčiji, temveč tudi v naših krajih z bolj ali manj ekstenzivno živinorejo in to ne samo v ravninskih, temveč tudi v hribovitih prede-

lih, n. pr. v Selški ali še bolj v Poljanski dolini. Za večji del te živine, za katero ni danes na razpolago paše, tudi gozdne ne, kakor tudi za živino, ki se pase po gozdovih, bo treba preskrbeti, oziroma urediti pašo. Povedati smó že, da je problem gozdne paše na Gorenjskem zelo pereč in ga bo zaradi tega treba reševati pred drugimi ne tako nujnimi problemi. Pri okrajnem ljudskem odboru je bilo že konec aprila prvo posvetovanje, kako naj bi se začelo z delom pri izvajanju zakona. Načelno je bilo sklenjeno, naj se zaradi nujnosti ne čaka na izid Uredbe in pravilnika, ki sta predvidena v zgoraj navedenem zakonu, temveč naj se takoj začne s pripravami za ugotavljanje krmne baze in pašnih potreb. Dalje so bili določeni kmetijski in gozdarski strokovnjaki za posamezne predele okraja, ki naj bi pomagali občinam pri sestavi predlogov za določitev obsega skupnih pašnikov in obločij, za katera je skupni pašnik namenjen.

Nekatere občine so že menovale posebne občinske komisije, pri čemer so upoštevale predloge, sprejete na okrajni konferenci. Sprejet je tudi brez dvoma zelo važen sklep, naj se dovoljuje paša živine tudi v goz-

zdovih na dosednji način, dokler ne bodo pravno-močno določeni obsegi posameznih skupnih pašnikov. Ta sklep je bil brez dvoma eden najvažnejših, ker bi sicer zaradi takega tolačenja 12. člena zakona, po katerem se paša v gozdovih načeloma opusti, moralo ostati v hlevih nad 5000 govedi.

V naslednjem si oglejmo nekatere važnejše naloge občinskih komisij. Skupaj z zastopniki pašnih interesentov, to je pašnih odborov kmetijskih zadrug, bodo ugotavljale dolinsko (zimsko) krmno bazo in pašne potrebe. Te podatke bodo potrebovale pri določanju obsega skupnega pašnika. Najvažnejši del bodo imele komisije pri izbiri terena za pašo, ki naj pride v okvir skupnega pašnika v krajih z izrazito gozdno pašo. Komisije si bodo morale biti predvsem popolnoma na jasnem, kaj je pravzaprav njihova naloga in na kakšen način ter po katerih načelih naj to nalogo izvedejo. Vzemimo za primer izrazite gozdne paše: Bitenska pl. na Jelovici. Ta planina, ki je zemljišče bivše agrarne skupnosti meri okrog 17 ha in je deloma pašnik - planina, deloma gozd. Mimo tega ima ta planina še pašne pravice v gozdovih SLP in sicer na površini 973 ha. Teren na katerem se pase živina, meri torej nekaj manj kot 1000 ha in je v naravi z izjemo okrog 8 ha, ves pod gozdom. Ves ta svet sestavlja v smislu zakonskih predpisov objekt za urejanje paše za potrebe vasi Bitnje, Lepence in Log, ki pasejo na tej planini. V kolikor bi pa ne bilo na tem svetu dovolj takih terenov, ki so sposobni za ureditev stalnega, bolj ali manj čistega pašnika, se v skupni pašnik lahko vključijo tudi druga zemljišča SLP, ki so tako po kakovosti, kakor tudi po obliki tal sposobna za ureditev stalnega, čistega ali pa gozdnatega pašnika. Komisija bo torej izbrala in vključila v skupni pašnik Bitenjske planine svet z najboljšo zemljo, ki bo najbolj ustrezal namenu paše. Ako se bo komisija ravnala glede bonitete tal po tem načelu, bo potrebna tudi manjša površina za kritje potreb po paši. Tako se bo sedanjí pašni svet, ki meri okrog 1000 ha skrčil na 100 do 130 ha. V območju tega skupnega pašnika pa bo moralo biti zaradi skalovitosti in neugodne oblike tal še 10 do 15% tal stalno pod gozdom. Namen teh manjših drevesnih sestojev bo varovanje pašnih tal. Cistih pašnikov bo torej le dobrih 100 ha, torej se bodo pašne površine zmanjšale skoraj za 90%. Moramo si biti torej na jasnem, da se bo površina pašnega sveta dejansko zmanjšala, ker se bo omejila na manjši, zato pa za intenzivno pašo urejen prostor. Pri tej ureditvi pa bo seveda potrebno tudi krčenje gozda.

Današnje stanje skupne paše se je izoblikovalo v stoletjih. Tudi prehod od gozdne paše na pašo po čistih pašnikih ne bo mogoče izvršiti takoj, temveč bo ta proces trajal eno ali dve desetletji. Izvršiti pa ga bo treba na opisani način, kajti le na ta način bomo postopoma prišli do takih skupnih pašnikov, kjer bo možna intenzivna in racionalna paša, zaradi manjše površine pa bo olajšano tudi njihovo redno vzdrževanje. Za izvršitev vseh teh del pa bodo seveda potrebna tudi znatna denarna sredstva. Vložena sredstva pa bodo kmalu povrnjena s kvalitejnimi gozdnimi sortimenti ter z večjim donosom v živinoreji, saj živini ne bo potrebno večji del krme izrabiti za naporno hojo po skalovitem in obsežnem pašnem svetu.

V. B.

Porast zunanje-trgovinske povezave

Po načrtu družbenega plana je treba storiti v letu 1956 odločen korak v povečanju naše blagovne izmenjave z inozemstvom zlasti v povečanju našega izvoza. Podatki, ki so bili objavljeni za prvih pet mesecev, kažejo, da se predvidevanja iz, polnjujejo, glede izvoza nekaterih artiklov pa jih celo presega. Vrednost v tem obdobju izvoženega blaga znaša 34,4 milijarde dinarjev ali 9,6 milijarde več kot v istem obdobju preteklega leta. Ustvarjena vrednost izvoza za prvih pet mesecev predstavlja približno 40% od celotnega plana izvoza za leto 1956.

V maju in v prvih dneh junija je sklenila naša država nekaj gospodarskih in trgovinskih sporazumov. Le-ti bodo vsakakor ugodno vplivali, ne le na uspešno izvršitev plana, temveč bodo istočasno zvišali stopnjo jugoslovanskega sodelovanja v mednarodni trgovini.

Semkaj sodi predvsem sporazum o razširitvi izmenjave s Sovjetsko zvezo, in sicer za 20 milijonov dolarjev v obeh smereh; izmenjava bo izvršena v drugi polovici 1956. leta. Ta sporazum izvira kot posledica zadovoljive izmenjave s to državo, saj kaže že obdobje januar-april 1956, da bo sporazum v celoti izpolnjen, tako po količini, kakor tudi po vrednosti. Zategadelj predstavlja razširitev menjave s Sovjetsko zvezo uvrstitvev nortranje zmogljivosti dveh držav in primer uspešnega sodelovanja na mednarodnem tržišču, kajti v sebi nosi — kot menijo gospodarski krogi — vse potrebne elemente, ki ustvarjajo možnost razširitve trgovine tudi na ostale države.

Podobnega značaja so tudi sporazumi zaključeni z Italijo, Norveško in pred nekaj dnevi z Izraelom. V tem duhu se vodijo tudi razgovori z zapadno Nemčijo in Madžarsko v Beogradu ter Grčijo v Atenah.

Ta intenzivna zunanjetrgovinska prizadevnost (v kratkem bodo začeli razgovori tudi s predstavniki več drugih držav) opozarja na dejstvo, da razvija Jugoslavija s pomočjo dvostranskih sporazumov zelo široko ekonomske zveze in sodelovanja. Le-te zajemajo domala vse države na svetu.

Najvažnejši del naših izmenjav odpade še vedno na evropske države. Tu pa se srečujemo z različnimi problemi, kajti pogoj izmenjave z Zahodno in Vzhodno Evropo se med seboj močno razlikujejo.

Na gibanje naše trgovinske izmenjave z državami Zapadne Evrope, ki bodo v tem letu — kakor predvidevajo — zajele okoli 56% celokupnega jugoslovanskega izvoza, vpliva ne samo obnavljanje izmenjave z vzhodnimi državami, temveč tudi dejstvo, da dobivajo ekonomski odnosi med zapadnoevropskimi državami večstransko obtežilo. To ima določen vpliv na odnose z onimi državami — s soudeleženci Zapadne Evrope — ki so izven zapadnoevropskega večstranskega mehanizma. Doslej je Jugoslavija dosegla v dvostranskem sporazumu v glavnem liberaliziran položaj v vrsti zapadnoevropskih držav, toda pripravljena je razvijati tudi oblike večstranskega sodelovanja, ki ustrezajo interesom našega gospodarstva in pripomorejo k razširitvi medsebojne izmenjave.

Glede izmenjav z državami Vzhodne Evrope, kakor smatrajo gospodarski krogi, se že danes postavlja vprašanje mnogostorinskih sporazumov na področju plačevanja med dvema ali več državami, tako da bi obstojeli dvostranski odnosi — ki so dali zelo zadovoljive rezultate — ostali prožnejši, in omogočili prirodnejšo gibljivost izmenjave v okviru razširjenega tržišča. Izvoz v te države je obsegal v preteklem letu 10% od celotnega jugoslovanskega izvoza, v tekočem letu pa predvidevajo to povečanje na 20%.

Snovanje razširjene oblike gospodarskega sodelovanja, ki je značilna za povojni razvoj, zlasti Evrope, predstavlja napredno težnjo. Jugoslavija je pripravljena, da v mejah svojih možnosti pomaga takšnemu razvoju pod pogojem — kakor je nedavno poudaril predsednik Komiteja za zunanjo trgovino, Hasan Brkić — da se le-ta osnuje na podlagi enakopravnih odnosov med državami, na spoštovanju njihove neodvisnosti in upoštevanju specifičnih pogojev in potreb splošnega razvoja, kar je treba upoštevati zlasti pri zaostalih državah. — (JUGOPRES)

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA NA II. GIM. V KRANJU

Dijaki, šolski odbor in profesorski zbor II. gimnazije v Kranju vabijo vse starše na zaključno proslavo šolskega leta, ki bo v torek dne 26. junija ob 8. uri v kinodvorani Sindikalnega doma. Po proslavi si bodo starši lahko ogledali v šoli razstavo ročnih del ter kuhinjskih spretnosti učenec II. gimnazije. Ta razstava bo odprta samo v torek od 9. do 16. ure.

JOŽE MIHELIC

Ceste in varnost na njih

Cestni promet predstavlja danes važno vejo gospodarstva. Brez modernega cestnega prometa, hitrih vozil in discipliniranosti koristnikov javnih cest, si je težko zamisliti sodobno razvijanje prometa. V tem članku imamo namen obravnavati le varnost prometa na javnih cestah na Gorenjskem, ki je močno industrijsko in turistično področje in je zato sodoben in varen promet velike važnosti.

Stanje cestnega omrežja in cestnih objektov v primerjavi z ostalo republiko je pri nas razmeroma dobro, vendar pa še daleč ne zadovoljivo z ozirom na velik domač in inozemski promet turistov.

CESTNO OMREŽJE

Cestno omrežje je razdeljeno po skupinah in sicer na ceste I., II., III. in IV. reda. Vseh cest na Gorenjskem, ali bolje rečeno v kranjskem okraju je 405.033 m, od tega je cest I. reda 76.274 m, II. reda 201.090 m, III. reda 127.682 m, ostale pa so ceste IV. reda. Asfaltiranih in betonskih cest je na Gorenjskem zelo malo, saj razen ceste I. reda Jeperca—Jesenice nimamo nobene tako urejene ceste. Širina cestišč do 6 m v kranjskem okraju je na 215.235 m cest, nad 6 m širine pa na 82.212 m. Tudi širina cest ni zadovoljiva. Ni si mogoče zamisliti Gorenjske, ki bi bila na vse strani presekana z modernimi avto — stradami, ker bi to prav gotovo jemalo vtis prikupnosti in skladnosti alpskega sveta. Ker je stanje pri

nas tako, da to zahteva posebno pazljivost koristnikov javnih cest. Koristniki javnih cest so pešci, kolesarji, vsa motorna in vprežna vozila. Za vse je predpisan način uporabe javnih cest in discipline. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da smo še daleč pod evropskim povprečjem glede discipline na javnih cestah. O posledicah tega bomo spregovorili kasneje.

Večkrat je bilo že obravnavano vprašanje gospodarske škode, ki je storjena na vozilih zaradi slabih cest, kakor so na primer cesta Kranj—Škofja Loka, ceste v Selški in Poljanski dolini in še mnogo drugih na Gorenjskem. Obravnavano pa doslej še ni bilo, koliko škode store uporabniki javnih cest s tem, da brezsrčno ravnavo z objekti javnega prometa, ne zavedajoč se, da so ti objekti last družbe.

Isto vprašanje je cestna signalizacija. Zadostno in pravilno postavljena cestna signalizacija je tudi važen pogoj za varen in neoviran cestni promet. Temu vprašanju posvečajo države z razvitim motoriziranim cestnim prometom veliko pozornost. Mednarodni predpisi iz leta 1949 določajo, da bodi število signalov za urejevanje prometa sicer omejeno na minimum, vendar pa morajo biti postavljeni na mestih, kjer so nujno potrebni. Razumljivo je, da mora biti njihova uporaba na naših cestah, ki imajo mnogo ovinkov, strmin, mostov in drugih ovir številnejša, kot na drobno speljanih in moderniziranih cestah.

V novem okolju so otroci deželni skrbne pozornosti.

Prvi dan po tistem mračnem deževnem vremenu je bilo. Ze dlje časa sem se odpravil, da obiščem Igorja, Nataška, Valči. Francita in druge rejence v Dobravščicah. Srednji vasi, Javorjah in drugod v Poljanski dolini. Končno je prodrla sonce skozi gosto zaveso oblakov in lahen vetrič je popihal. Vozil sem se proti Srednji vasi. Pred hišo, kakih petsto metrov od ceste, sem našel Iztoka. Ves razigran in vesel je poskakoval kakor čmrli od drevesa ter sem pa tja utrgal kako zgodnjo spomladansko cvetico in ucvril z njo h gospodarju, svojemu krušnemu očetu: »Poglejte, očka, kako je lep!«

»Ja, ja, Iztoček, le trgaj jih, cel šop jih naber!« mu je priporočil rejnik in ne da bi se obrnil, nadaljeval svoje delo. Pri tem razgovoru sem se zazrl v Igorjevo obličje: droban, blekavast dečko sedmih let je stal pred mano. Iz njegovih besedi in kretenj je odsevala bistrost in življenjska vedrina. Končno je vendarle prišel čas zanj! Vsi travniki, planote in globeli ter klanci okrog hiše so ga bili polni. Vse je njegovo! Saj je skoraj vso zimo prebil v sicer prostorni in prikupni hiši in že stokrat preložil svoje igrače, ki se jih je že davno naveličal. Zamenjali pa so jih zvončki, marjetice, vijolice, metuljčki — same žive, gibljive igrače.

»Veste, mleka pre malo pije, za kruh, čeprav namazan, mu tudi ni, mi je razlagal Iztokov rejnik, ko je uganil, kaj mislim. »No, odkar pa je bolj zunaj, že malo raje je! Kajne Iztoček, saj boš jedel!« Gospodar mu vsakakor izkazuje veliko skrb in ljubezen. Ima ga rad kot lastnega otroka. Ko je pred dvema letoma prišel k Jageršniku — tako se reče pri hiši — je bil še pravi drobšč: drobna glavica, velike svetle oči, ročice kot palčki; sedaj pa je že pravi fant, le sonce bo moralo porjaveti njegovo belo nežno kožo.

Pot me je vodila naprej v nasprotni breg, v Zabjo vas k Tončku. Spomladaj je tam res pravi žabji semenj. Znašel sem se pred zaprtimi durmi precej visoke hiše na majhnem hribu nad Zabjo vasjo. S cvilečim glasom me je pozdravil domači kuža, Tončkov največji prijatelj. V tistem hipu sem zagledal tudi Tončka, ki se je bližal domu. Nezapudno so se zazrle vame njegove žive, temne oči in brez besed se je zmuznil mimo mene skozi vrata. Šolska torba je zletela v kot na klop, sam pa je

hitel k štedilniku, potegnil izpod velike skledje majhen lonček in hitro popravil, kar mu je pripravila dobrega mati rejnica. Potem pa je moral kot navadno opraviti svoje vsakdanje delo: najprej se mu je mudilo v hlev, da pozdravi svoje živčice. Ovil se je kozličku okrog vratu, le-ta pa mu je prijazno mugal z glavjo, vesel vsakdanjega srečanja. Nato je odprl vrata kuram, prinesel drv in končno izginitil v zeleni krošnji košatega oreha pred hišo. Pri vseh teh opravilih ga je zvesto spremljal kosmati kuža. Urno je tekal okoli njega in skupaj z mladim gospodarjem užival veselo prostost, saj sta bila malo prej še oba zaprta, Tonček med mračnim šolskim zidovjem, pes pa v svoji pasji luknji. Ves čas sem tekal za njim. Rad bi ga kaj vprašal, toda dečko se ni dosti zmenil za obisk. »Tonček, zakaj se skrivaš pred mano?« sem ga poklical. — »Naši bodo kmalu prišli,« je dejal in nagajivo pokukal skozi veje, ne da bi odgovoril na vprašanje.

In res so prišli. Tedaj se mi je približal tudi Tonček in kmalu sva postala prijatelja.

V Dobravščicah nad Gorenjo vasjo sem našel Nataško in Valči. Stanujeta blizu skupaj, v pet minut oddaljenih hišah. Kako živahni deklici! Ravno ob sta bili pri Nataškinem rejniku. Ob prijetnih zvokih glasbe po željah v živahnem ritmu poskakovali in plesali. Kakšno zadovoljstvo, kolika radost! Drugi domači so sedeli vsak pri svojem delu:

starejša hči se je ukvarjala s čipkanjem, priletni gospodar rejnik je sedel na čevljarškem stolu in pridno vlek el dreto, zraven pa se je zadovoljno smehlj al ter občudoval prešerno mladost in razigranost mladih ljudi.

Gotovo jim je šlo delo dosti hitreje in laže od rok! »Nataška bo pa žal morala v Ljubljano,« mi je potožil rejnik. »Tako se je navadila pri nas, da ne vem, kaj bo! Zraven tega pa je bila tudi nam v veselje in zabavo, ker so naši že odrasli. Letos bo pričela v šolo. Črke že skoro pozna. Čipkanja se je tudi nekaj naučila.«

Obe sem povabil k Petričevim, k sosedom, kjer stanuje Valči. Na poti sta mi pripovedovali, kako lepo je tukaj in da nikoli ne bosta marali proč. — Zazrl sem se v vesela in zadovoljna otroka, ki sta se lovila po travniku. Tedaj sem se nehotote spomnil na tržaškega Tomažka, ki je v neusmiljenem in krutem okolju živel težko in trdo življenje. Kar nekam tesno mi je bilo, ko sem se spomnil prizora, kako obnemogel je ležal pod hruško in hlastno požiral

sline ob pogledu na rumen sad, ki je visel na drevesu. Neusmiljene vaške ženice, ki so prihajale mimo, so ga posmehljivo vprašale: »Ali te kaj notri boli? — Vzemij šop trave in jo žveči, pa bo bolje! — Najbolje, če umrješ, sirota uboga! — No, no, če še ješ lahko, še nisi pri koncu!«

Kakšno mesto so imeli tedaj v družbi taki otroci, nam dovolj zgovorno pričajo nešteti primeri iz resnične preteklosti, ki so se močno odražali tudi v literaturi.

Danes pa so deležni taki otroci velike skrbi in pozornosti. Saj so je tudi potrebni! —

V takem razmišljanju sem prispele z otrokoma do Petričevih. Sprejela nas je prijazna ženska. Že v skrbih je bila zavoljo Valči, čeprav je vedela, kje je.

Drugi dan sem obiskal še ostale otroke v Lazah in Debeneh pri Leskovicah, v Hotavljah pri Gorenji vasi, kjer živi poredni Janezek, srečal pa sem se tudi z Jelko, Vladimirjem ter Marjanom, ki bivajo v Javorjah. Vseh je 17, vzdržujejo pa jih ljubljanske občine: Vič, Bežigrad, Šiška, Moste in Ljubljana-center.

J. Bohine

VPISOVANJE ZA ŠOLSKO LETO 1956/57

NA GIMNAZIJI V KRANJU

Za šolsko leto 1956/57 bo vpisovanje na I., II., in III. gimnaziji v Kranju in Stražišču v sredo dne 27. junija t. l. od 8. do 12. ure in sicer za vse razrede. Vsak dijak mora pri vpisovanju oddati izpolnjeno prijavo za vpis ter dijaško knjižico oz. zadnje spričevalo. Novinci, ki se bodo vpisali v I. razred, pa morajo prinesiti tudi rojstni list.

Na I. gimnaziji v Kranju in na III. gimnaziji v Stražišču se poučuje angleški jezik, na II. gimnaziji v Kranju pa nemški jezik.

GORENJSKE BODICE

NI RAVNO LAHKA moja naloga. Vedno na poti, na cesti, ob današnjem vremenu večkrat moker kot suh; želim si sonca, vendar — kadar posije, je takoj spet prevročje. KAKO SEM SE razveselil zadnjič, ko sem lazil po »kroparskih hribih« in zagledal krasno, novourejeno kroparsko kopališče. Čeprav se mi je strašansko mudilo, sem vendarle nekaj časa postal, kajti napis: ... kabine 20 dinarjev, cela kabina 160 dinarjev, me je kar malo zmedel. Ali vas ne bi? Saj nisem vedel koliko bom moral pravzaprav plačati.

KER JE BILO takrat ravno tisto veliko neurje pri Trziču, sem se tudi jaz tja napotil. Pot me je peljala najprej skozi mesto. Komaj sem se prebil skozi nekatere že tako ozke ulice, ki so jih razen tega še bolj ožile ob hišah postavljene klopi. Največkrat so bile polne radovednežev, ki so se začudeno ozirali za mano. Za ovinkom sem se s trahom pogledal, če nisem morda raztrgan, ali pa sem morda tako svojevrsten človek? Niti eno niti drugo, kasneje sem šele zvedel, da se ti radovedni pogledi ozirajo za vsakomur in da vedo o vsakem dovolj povedati.

JESENICE SEM to pot le v naglici preletel. Razen tega, da so me v »Koročanu« bolela ušesa od škripanja vrat, sem videl še marsikaj, toda o tem drugič kaj več.

Zelo sem se začudil Prašanom. Saj je vendar minilo od 1. septembra lani že precej mesecev, odkar bi bilo treba napis v Prašah: Občinski ljudski odbor Mavčiče spreminiti v Krajevni urad Mavčiče.

MED POTJO sem zvedel za veselo novico, katero pa vam povem drugič.

Do tedaj pa nasvidenje! VAŠ »BODIČAR«

prometne nesreče je znano. Tudi vzponi na naših cestah, ki predstavljajo nad 6 promil 57.710 m ali 19%, zahtevajo posebno pozornost od uporabnikov.

Kljub strogim predpisom o prometu pa še vedno opažamo, da nekateri koristniki ne upoštevajo objektivnih razmer v prometu pri nas. Nepreglednih odsekov na cestah I. in II. reda na Gorenjskem je v skupni dolžini 123 km ali 44% vsega cestišča I. in II. reda.

Na cestah Gorenjske imamo mnogo mostov, manjših in večjih, lesenih, betonskih, kamnitih in železnih. Stanje mostov ni najboljše. Posebno kritično je stanje manjših mostov provizorijski na cestah nižjega reda. Mostovi predstavljajo veliko breme, saj so to zelo drage gradnje. Ti mostovi so bili večinoma porušeni ali poškodovani v času NOB, drugi pa so že zaradi starosti dotrajani. Posebnost pri mostovih je prav v tem, da so grajeni z zelo različnimi obremenitvami in sicer od 3000 kg dalje. Nekaj nemožnega je, da bi vozniki vozili nad 10.000 kg težka vozila preko mostov, katerih nosilnost je dovoljena samo za nekaj tisoč kilogramov.

DISCIPLINA NA CESTAH

O disciplini na naših javnih cestah vse pre malo govorimo. Na javnih cestah je nered nekaj vsakdanjega, kar velja tako za podoželje kot za mesta. Temu je kriva tudi premajhna cestno prometna kontrola, saj se temu primerno odraža tudi disciplina in spoštovanje cestno prometnih predpisov. Prometna disciplina je slaba tudi zato, ker je promet na naših cestah zelo raznolik.

KORISTNIKI JAVNIH CESTNIH POVRŠIN

1. Vozniki motornih vozil: — Kader voznikov motornih vozil izhaja iz starega kadra predvojnega dobe in iz novega, mlajšega, ki je bil izšolan po obvododitvi. Praktično znanje voznikega kadra je v glavnem dobro, teoretično znanje pa je precej slabše. Zlasti pomanjkljivo je znanje prometnih predpisov. Skoraj večina voznikov pozna le prejšnje predpise, novih se ne učijo in jih k temu tudi nihče ne prisiljuje. Potrebno bi bilo, da bi bili ob letni registraciji motornih vozil tudi dodatni izpiti iz prometnih predpisov. Lahko trdimo, da je nepoznavanje predpisov tudi eden glavnih vzrokov številnih prometnih prekrškov in nezgod.

Amaterski vozniki kader izhaja iz starega kadra nepoklicnih voznikov, novi kader pa dajejo v glavnem tečajji ljudske tehnike. Tečajji ljudske tehnike bi morali biti kvalitetnejši, kar pa je spričo pomanjkanja učnega osebja in učnih pripomočkov zaman pričakovati.

2. Kolesarji: Kolesarji so razen pešcev najštevilnejši koristniki javnih cest. Na naših cestah je zato videti mnogo kolesarjev ob vsakem času. Poudariti moramo, da kolesa kot prevozna sredstva, čeprav so številna, ne pomenijo posebne problema v cestnem prometu, ker so zelo gibljiva in zavzemajo na cesti malo prostora, če vozijo drug za drugim in ob skrajnem desnem robu ceste. Zal pa pri nas ni tako. Veliko nevarnost v cestnem prometu predstavljajo nedisciplinirani kolesarji, zlasti takrat kadar se pojavljajo na cesti v večjem številu in mislijo, da imajo tedaj neko prednost.

Kolesarji večinoma ne poznajo prometnih predpisov, pa tudi vsi vedno ne obvladajo kolesa najboljše. Oprema koles je slaba. Nimajo sprednje luči, signalnih zvoncev, zadnje luči itd., kar vse ogroža varnost prometa, stopnjevano še z veliko nedisciplino na cesti.

3. Vozniki vprežnih vozil: Vprežne voznike delimo v glavnem v dve skupini. V prvo spadajo vozniki, ki se ukvarjajo s prevozom poklicno, v drugo skupino pa spadajo kmetovalci. V prvi skupini imamo bolj ali manj stalne voznike s primerno prakso, ki jo zahteva ta poklic, v drugi skupini pa vozijo vprežna vozila razne osebe. Niso redki primeri, da se pojavijo v javnem cestnem prometu vprežna vozila, ki jih upravljajo vozniki, ki ne poznajo niti najosnovnejših prometnih pravil in, ki tudi fizično niso sposobni obvladati vprege.

4. Pešci: Pešci so najštevilnejši med uporabniki javnih cestnih površin in tudi zanje veljajo določena prometna pravila. Večina pešcev pozna vsaj najosnovnejša pravila o gibanju na cestah in ulicah. Malo pa je tistih, ki bi se po predpisih zavestno ravnali zaradi reda, ki je potreben za njihovo neovirano in varno hojo. Znano je, da običajno pešec uporabi najkrajšo pot do svojega cilja, in sicer kar počez med vozečimi vozili itd.

Ukrepanje proti pešcem je težavno. Disciplino pešcev bo mogoče povečati s široko propagando, s prikazovanjem posledic, nesreč, predvsem pa z vzgojo otrok v otroških vrstih, in osnovnih šolah, v mladinskih organizacijah, pa tudi v srednjih in strokovnih šolah.

(Nadaljevanje prihodnjič)

OBRAČUN IN NAČRTI

Glasbeni tečaj v Cerkljah

Mestno gledališče na Jesenicah je zaključilo svojo enajsto sezono z eno ponovitvijo in devetimi premierami. Ki jih je obiskalo blizu 17.000 obiskovalcev, s povprečnim obiskom 230 na predstavo. Gledališče je gostovalo v Kranju, Skoflji Loki, Primorskem in Trzinu s šestimi predstavami s »Trnjulčico« in z Maughamovim »Deževjem«, ki je bilo v Jugoslaviji prvič uprizorjeno. Finančni razlogi pa so preprečili, da bi gostovali še drugod. Gledališče je dalo blizu 70 predstav na domačem odru.

Podeželju je moglo pomagati gledališče le z organiziranjem dramskega tečaja, ki ga je obiskovalo okrog 30 slušateljev, izdelavo kulisa in izposojanje scen, garderobe, rekvizitov, maskerskega materiala in podobnega. Gledališče upa, da bo lahko doneslo čez čas, ko bo dobilo potrebno podporo, lepo slovensko besedo tudi na okoliške odre.

Pregled letošnje sezone kaže, da so še vedno najbolj privlačne mladinske uprizoritve. V tej

se za največ tri premiere v novi sezoni do januarja 1957. In ne samo to, gledališče ne more v teh pogojih vzdrževati umetniškega vodje in je bilo prisiljeno odpuštili tudi štiri tehnične delavce z odrskim moštrom. Gledališče čaka novo sezono z enim mizarjem, enim slikarjem - kašerjem, administratorko, honorarnim upravnikom in kolektivom dvajsetih igralcev in igrak, ki bodo prišli iz dobre volje in želje po ustvarjanju in vseeno delali dalje, samo, da bi se zaveza ne spustila, ker bi bil to za železarske Jesenice prevelik udarec. Na zaključnem sestanku gledališkega sveta in kolektiva je kolektiv dal to besedo in izrazil prepričanje, da je trenutna finančna kriza res samo trenutna ter bo morda že v drugi polovici naslednje sezone bolje. Gledališki svet je po predlogu umetniškega sveta sprejel okvirni repertoarni načrt, ki je bil sestavljen in sprejet, ko gledališče še ni vedelo, da bo proračun tako občutno znižan. Kljub temu svet okvirnega repertoarja načelno ni spreminjal in ga je sprejel s pripombo, da se bo realiziral v mejah danih finančnih in drugih možnosti.

Na ljubo večjemu odzivu pri publikii je v okvirni repertoar sprejel precej komedij, pri čemer pa sta umetniški in gledališki svet pazila, da ne bi gledališče zašlo v uprizorjanje lehkih in cenjenih burk, temveč je izbralo predvsem dela klasičnih Moliera, Gogolja in Čehova, med resnimi deli pa Shakespearea. Iz sodobne literaturo je gledališče sprejelo v svoj repertoar ljudsko romanco F. G. Lorca »Mariana Pineda«, Rattiganovo »Zadevo Windslow« ki bo prvič uprizorjena v Jugoslaviji, Roussinov komedijo »Otroci prihajajo«, Capkovo »Mater«, Pugetovo »Srečne dneve« in Marodičovo »Operacijo Altmark«. Svoj krst pa bodo doživele tri slovenske novitete: Tomažičeva »Lepa Vida«, Klinarjeva »Margot« in komedija M. Stareta »Skrivnostni predal«.

V okviru Novoletne jelke bo uprizorjeno mladinsko delo, ki pa še ni izbrano in čaka na morebitno srbobhrvatsko ali pa celo izvorno slovensko delo.

V začetku sezone bo izvedlo gledališče Cankarjevo proslavo »Večer Cankarjeve besede«, med sezono pa bo proslavilo Linhartov jubilej z uprizoritvijo njegove »Miss Jenny Love«.

O opereti na koncu sezone gledališče ni dosti razmišljalo, ker jo finančni razlogi, delno pa tudi umetniška politika, izključujeta. Sicer pa bo gledališče le moralo začeti kljub morebitnemu padcu svojega nivoja, z deli, ki bodo privabila več ljudi oziroma boljše - denarnih sredstev - v gledališče.

To so načrti za bodočo sezono, poleg pa polno upanja, da ne bo tako hudo in na tesnem, kot trenutno kaže. S temi željami in željo, da bi se nikdar več ne sestal gledališki svet z namenom, razpravljati o obstoju Mestnega gledališča, čakamo na Jesenicah novo sezono.

M. S.

se za največ tri premiere v novi sezoni do januarja 1957. In ne samo to, gledališče ne more v teh pogojih vzdrževati umetniškega vodje in je bilo prisiljeno odpuštili tudi štiri tehnične delavce z odrskim moštrom. Gledališče čaka novo sezono z enim mizarjem, enim slikarjem - kašerjem, administratorko, honorarnim upravnikom in kolektivom dvajsetih igralcev in igrak, ki bodo prišli iz dobre volje in želje po ustvarjanju in vseeno delali dalje, samo, da bi se zaveza ne spustila, ker bi bil to za železarske Jesenice prevelik udarec. Na zaključnem sestanku gledališkega sveta in kolektiva je kolektiv dal to besedo in izrazil prepričanje, da je trenutna finančna kriza res samo trenutna ter bo morda že v drugi polovici naslednje sezone bolje. Gledališki svet je po predlogu umetniškega sveta sprejel okvirni repertoarni načrt, ki je bil sestavljen in sprejet, ko gledališče še ni vedelo, da bo proračun tako občutno znižan. Kljub temu svet okvirnega repertoarja načelno ni spreminjal in ga je sprejel s pripombo, da se bo realiziral v mejah danih finančnih in drugih možnosti.

Na ljubo večjemu odzivu pri publikii je v okvirni repertoar sprejel precej komedij, pri čemer pa sta umetniški in gledališki svet pazila, da ne bi gledališče zašlo v uprizorjanje lehkih in cenjenih burk, temveč je izbralo predvsem dela klasičnih Moliera, Gogolja in Čehova, med resnimi deli pa Shakespearea. Iz sodobne literaturo je gledališče sprejelo v svoj repertoar ljudsko romanco F. G. Lorca »Mariana Pineda«, Rattiganovo »Zadevo Windslow« ki bo prvič uprizorjena v Jugoslaviji, Roussinov komedijo »Otroci prihajajo«, Capkovo »Mater«, Pugetovo »Srečne dneve« in Marodičovo »Operacijo Altmark«. Svoj krst pa bodo doživele tri slovenske novitete: Tomažičeva »Lepa Vida«, Klinarjeva »Margot« in komedija M. Stareta »Skrivnostni predal«.

V okviru Novoletne jelke bo uprizorjeno mladinsko delo, ki pa še ni izbrano in čaka na morebitno srbobhrvatsko ali pa celo izvorno slovensko delo.

V začetku sezone bo izvedlo gledališče Cankarjevo proslavo »Večer Cankarjeve besede«, med sezono pa bo proslavilo Linhartov jubilej z uprizoritvijo njegove »Miss Jenny Love«.

O opereti na koncu sezone gledališče ni dosti razmišljalo, ker jo finančni razlogi, delno pa tudi umetniška politika, izključujeta. Sicer pa bo gledališče le moralo začeti kljub morebitnemu padcu svojega nivoja, z deli, ki bodo privabila več ljudi oziroma boljše - denarnih sredstev - v gledališče.

To so načrti za bodočo sezono, poleg pa polno upanja, da ne bo tako hudo in na tesnem, kot trenutno kaže. S temi željami in željo, da bi se nikdar več ne sestal gledališki svet z namenom, razpravljati o obstoju Mestnega gledališča, čakamo na Jesenicah novo sezono.

M. S.

se za največ tri premiere v novi sezoni do januarja 1957. In ne samo to, gledališče ne more v teh pogojih vzdrževati umetniškega vodje in je bilo prisiljeno odpuštili tudi štiri tehnične delavce z odrskim moštrom. Gledališče čaka novo sezono z enim mizarjem, enim slikarjem - kašerjem, administratorko, honorarnim upravnikom in kolektivom dvajsetih igralcev in igrak, ki bodo prišli iz dobre volje in želje po ustvarjanju in vseeno delali dalje, samo, da bi se zaveza ne spustila, ker bi bil to za železarske Jesenice prevelik udarec. Na zaključnem sestanku gledališkega sveta in kolektiva je kolektiv dal to besedo in izrazil prepričanje, da je trenutna finančna kriza res samo trenutna ter bo morda že v drugi polovici naslednje sezone bolje. Gledališki svet je po predlogu umetniškega sveta sprejel okvirni repertoarni načrt, ki je bil sestavljen in sprejet, ko gledališče še ni vedelo, da bo proračun tako občutno znižan. Kljub temu svet okvirnega repertoarja načelno ni spreminjal in ga je sprejel s pripombo, da se bo realiziral v mejah danih finančnih in drugih možnosti.

Na ljubo večjemu odzivu pri publikii je v okvirni repertoar sprejel precej komedij, pri čemer pa sta umetniški in gledališki svet pazila, da ne bi gledališče zašlo v uprizorjanje lehkih in cenjenih burk, temveč je izbralo predvsem dela klasičnih Moliera, Gogolja in Čehova, med resnimi deli pa Shakespearea. Iz sodobne literaturo je gledališče sprejelo v svoj repertoar ljudsko romanco F. G. Lorca »Mariana Pineda«, Rattiganovo »Zadevo Windslow« ki bo prvič uprizorjena v Jugoslaviji, Roussinov komedijo »Otroci prihajajo«, Capkovo »Mater«, Pugetovo »Srečne dneve« in Marodičovo »Operacijo Altmark«. Svoj krst pa bodo doživele tri slovenske novitete: Tomažičeva »Lepa Vida«, Klinarjeva »Margot« in komedija M. Stareta »Skrivnostni predal«.

V okviru Novoletne jelke bo uprizorjeno mladinsko delo, ki pa še ni izbrano in čaka na morebitno srbobhrvatsko ali pa celo izvorno slovensko delo.

V začetku sezone bo izvedlo gledališče Cankarjevo proslavo »Večer Cankarjeve besede«, med sezono pa bo proslavilo Linhartov jubilej z uprizoritvijo njegove »Miss Jenny Love«.

O opereti na koncu sezone gledališče ni dosti razmišljalo, ker jo finančni razlogi, delno pa tudi umetniška politika, izključujeta. Sicer pa bo gledališče le moralo začeti kljub morebitnemu padcu svojega nivoja, z deli, ki bodo privabila več ljudi oziroma boljše - denarnih sredstev - v gledališče.

To so načrti za bodočo sezono, poleg pa polno upanja, da ne bo tako hudo in na tesnem, kot trenutno kaže. S temi željami in željo, da bi se nikdar več ne sestal gledališki svet z namenom, razpravljati o obstoju Mestnega gledališča, čakamo na Jesenicah novo sezono.

M. S.

Ob zaključku glasbenega tečaja

Razgibana dejavnost „Svobode“ v Kranjski gori

I. marca letos se je bivši SKUD Slavka Černeta v Kranjski gori preimenoval na občnem zboru v DPD »Svoboda« Slavka Černeta Kranjska gora. Ni pa se spremenilo samo ime, ampak tudi vsa dejavnost društva. Potrebno je samo dober mesec, da se je organizacija utrdila in so začele delovati igralska, pevška, folklorna in mladinska sekcija, ustanoviti pa nameravajo še šahovsko in izobraževalno.

16. maja je pevski zbor že priredil samostojni celovečerni koncert, s katerim namerava gostovati tudi v bližnjih krajih. Folklorna skupina je sodelovala s plesi na svečani akademiji v počastitev občinskega praznika, 17. maja, 26. maja pa so nastopili tudi na Jesenicah. Zdaj študirajo nove plesne, s katerimi bodo počastili razvitje gasilskega prapora. Nič manj delavni niso igralci, ki so že 19. maja

uprizorili Francesvillovega Cvrčka za pečjo, s katerim so pozneje gostovali še v Zabreznici in v Ratečah. Ratečani jim prav te dni vračajo obisk z Vdovo Rošlino.

20-letnico štrajka, ki je takrat globoko odjeknil po vsej Sloveniji in celo po vsej Jugoslaviji, namerava kranjskogorska Svoboda proslaviti z uprizoritvijo Cankarjevega Kralja na Betajnovi, ki ga že ves mesec pridno študirajo. Upajmo, da jim bo težko delo uspelo; razen tega jih čaka čez poletje še mnogo hujše delo: razširiti morajo svoj oder. Prepričani smo, da jim bo pri tem prebivalstvo rado pomagalo s prostovoljnimi delom, saj je sedanji oder prava sramota za Kranjsko goro.

Janez Svoboljšak

uprizorili Francesvillovega Cvrčka za pečjo, s katerim so pozneje gostovali še v Zabreznici in v Ratečah. Ratečani jim prav te dni vračajo obisk z Vdovo Rošlino.

20-letnico štrajka, ki je takrat globoko odjeknil po vsej Sloveniji in celo po vsej Jugoslaviji, namerava kranjskogorska Svoboda proslaviti z uprizoritvijo Cankarjevega Kralja na Betajnovi, ki ga že ves mesec pridno študirajo. Upajmo, da jim bo težko delo uspelo; razen tega jih čaka čez poletje še mnogo hujše delo: razširiti morajo svoj oder. Prepričani smo, da jim bo pri tem prebivalstvo rado pomagalo s prostovoljnimi delom, saj je sedanji oder prava sramota za Kranjsko goro.

Janez Svoboljšak

uprizorili Francesvillovega Cvrčka za pečjo, s katerim so pozneje gostovali še v Zabreznici in v Ratečah. Ratečani jim prav te dni vračajo obisk z Vdovo Rošlino.

20-letnico štrajka, ki je takrat globoko odjeknil po vsej Sloveniji in celo po vsej Jugoslaviji, namerava kranjskogorska Svoboda proslaviti z uprizoritvijo Cankarjevega Kralja na Betajnovi, ki ga že ves mesec pridno študirajo. Upajmo, da jim bo težko delo uspelo; razen tega jih čaka čez poletje še mnogo hujše delo: razširiti morajo svoj oder. Prepričani smo, da jim bo pri tem prebivalstvo rado pomagalo s prostovoljnimi delom, saj je sedanji oder prava sramota za Kranjsko goro.

Janez Svoboljšak

Mariborski obrtniki - pevci, bodo obiskali Kranj

Po vseh večjih krajih Slovenije delujejo razen DPD »Svoboda« tudi obrtniška kulturna društva, v okviru katerih se udeležujejo obrtni mojstri, pomočniki in vajenci. V našem okraju imamo dve obrtniški društvi, »Enakost« v Kranju in obrtniško kulturno dru-

štvo »Jesenice«, ki vključujeta v svojih vrstah lepo število članstva. Obrtniško kulturno društvo »Enakost« iz Kranja je priredilo že vrsto koncertov po raznih krajih naše domovine.

Tudi v Mariboru je aktivnost obrtnikov na kulturno prosvetnem področju izredno živa. Naj-

močnejša je seveda pevška sekcija, ki bo v soboto, 23. junija ob 20. uri priredila v dvorani Prešernovega gledališča v Kranju koncert parizatskih, narodnih in umetnih pesmi.

Za koncert v Kranju, na katerem bo nastopilo okoli 50 pevcev, so pripravili bogat spored pesmi. Prav gotovo bo koncert privabil mnogo poslušalcev.

Prihod mariborskih obrtnikov v Kranj pomeni tudi prijetno srečanje s kranjskimi obrtniki, ki bodo lahko v razgovoru izmenjali vrsto vprašanj in izkušenj. Želimo, da bi bila dvorana za poslušalce premajhna. Pričakujemo, da bodo aktivni člani kulturno prosvetnih društev, še posebno obrtniki iz Kranja in okolice, segli po vstopnicah, ki se dobijo na Obrtni zbornici.

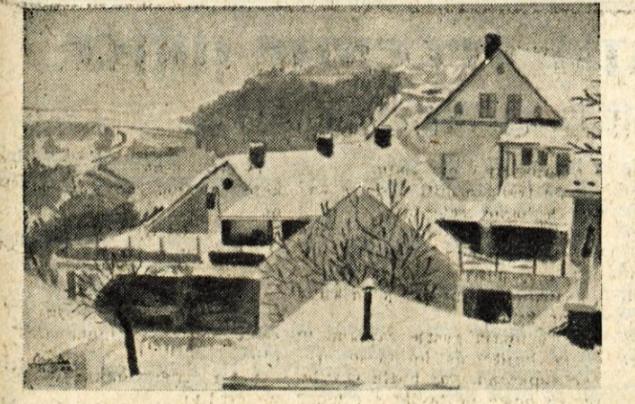
Tovarišem iz Maribora želimo, da bi se dobro počutili v našem mestu in odnesli najlepše vtise.

I. M.

Vsi ti nastopi so pokazali, da so se med letom gosti naučili, to znanje bo seveda potrebno še utrditi.

Kaže, da bo glasbeni tečaj v Cerkljah lepo izpolnil vrzel v dejavnosti na glasbenem področju. Dobro pa bi seveda bilo, da bi se v tega vključilo čim več mladine. Ker tečaj sedaj uživa gmotno podporo občinskega ljudskega odbora, ni ovir za njegov razvoj in obstoj. Zato je seveda treba v prvi vrsti pohvaliti razumevanje Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki je dala za ta namen denarno pomoč.

Vsem nastopajočim vodji pa želimo uspešno napredovanje po začrtani poti!

Z razstave dijakov v Prešernovi hiši A. ŠTIRN: ZIMA (akvarel)

Uspehi na radovljjskih šolah

NA VAJENSKI SOLI ZA RAZNE STROKE v Radovljici je v sedmih oddelkih 133 učencev. Od teh je izdelalo 125 učencev ali 93,99%, 8 učencev ima popravne izpite. V treh zaključnih razredih in enem drugem pa je uspeh sto odstotni. V dneh od 11. do 15. junija so bili že prvi zaključni izpiti, katere je od 47 učencev opravilo 45, dva pa imata popravne izpite. Sedaj se pripravljajo na razstavo, nekateri odhajajo na izlete, 20 pa se jih je prijavilo za delovne brigade.

NA GIMNAZIJI je celoten uspeh 90,68%. Od teh je odličnih

19,92%, prav dobrih 30,93%, dobrih 32,20%, zadostnih 7,63% in nezadostnih 9,32%.

Spričevalna bodo učenci dobili na zaključni proslavi 26. junija, medtem pa se pripravljajo na razstavo. Razen najzornejših del in grafikonov pregleda šolskega dela, bodo razstavljena tudi sodobna učila.

S.

Festival sovjetskega filma

V pičlem letu sta bila v Ljubljani že dva festivala sovjetskega filma. Na prvem, lani, smo videli nekatere starejše filme, med njimi tudi Eisensteinovo »Oklopnic Potemkin«, vrhunec velike epohe sovjetskega nemega filma. Pred kratkim pa se je končal drugi festival, ki je prikazal najnovejše sovjetske filme. Ne morem se sicer strinjati z mnenjem, da so sodobni sovjetski režiserji že dosegli svoje velike učitelje Eisensteina, Pudovkina, Dovženka, kar so v prvem zanosu trdili nekateri naši kritiki, ki jih je presenetila visoka kvaliteta filmov na tem festivalu, vendar pa je festival pokazal, da je filmska umetnost v Sovjetski zvezi prebrodila krizo, v katero jo je zavedlo birokratsko poseganje državne uprave v umetnost.

Osrednje delo festivala je bilo »Mati« režiserja Donskega. Vsi prizori v filmu so odlični, saj kar ne vem, kateri je boljši, ali pogreb očeta, ali aretacija »narodnega človeka«, ali mrtvi deček med golobi, ali obisk matere pri sinu v ječi. Vendar so mnogi kadri med seboj slabo povezani, prehodi so prehitri,

tempo je za marsikaterega gledalca presilovit in tisti, ki ni prebral romana, le stežka sledi hitremu dogajanju na platnu. Doživeti je pa je bila igra Vere Mareckaje, ki je kot mati revolucionarja zaigrala tako doživeto, tako pretresljivo, da je prevzela vse gledalce.

Poleg »Mater« smo videli še tri obdelave klasičnih del svetovne literature. O filmu »Roméo in Julija« ne moremo govoriti kot o filmski umetnosti, temveč je filmana umetnina, balet Prokofjeva, ki pa na filmskem platnu ne pritegne tako kot na odrskih deskah.

Druga filmska verzija Shakespearea je »Othello«. Režiser Jutkevič se je verno držal originala, pri tem pa izkoristil vse tehnične zmožnosti kamere, ki s svojim gibanjem zelo pozivi dogajanje. S. Bondarčuk je odlično zaigral ljubosumnega zamorca in zasenčil Skobevo, ki mu kot lepa Desdemona kljub dobri igri ni bila došla.

Najboljši film festivala, najbolj ruski in najbolj karakterističen je bil »Cvrček«, ki ga je po istoimenskem delu Čehova režiral S. Samsonov. Ta tragedija počasnega propada ruske-

ga plemstva je odkrila velik talent režiserja Samsonova. Igra Celikovske v težki, zahtevni vlogi Olge je bila brez napake, bila je prava šarmantna, malce koketna plemkinja, dasi morda nekoliko prehladna. Se najbolj nam je ostal v spominu Bondarčuk, ki je tudi v tem filmu dokazal, da je daleč najboljši sovjetski igralec.

Ostala dva filma nimata večje umetniške pretenzije; zlasti film »Preizkušnja zvestobe« kljub dobrim igralcem ni spadal v ta okvir kvalitetnih filmov. Mnogo boljše je komedija »Vojak Brovkin«. Režiser Lukinski je znal izkoristiti dobre strani scenarija in je posnel duhovit film, ki ga odlikuje tudi izredna igra Haritonova - Brovkina.

Vzpredno s celovečernimi filmi so Rusi prikazali tudi šest kratkometražnih filmov, od tega dve risanki. Kratki filmi so dokazali, da ima Sovjetska zveza v tej vrsti filmske umetnosti odlične ustvarjalce. Posebno pritegne film »Slavno morje«, ki je prava pesem o Bajkalskem jezeru, napisana v barvah na filmskem traku.

—EK

Leški cicibani razstavljajo

Razigrani in ponosni vodijo leški cicibančki svoje mamice na razstavo svojih »izdelkov«. Obiskovalci se ne morejo načuditi spretnim malim rokam, ki so iz najpreprostejših sredstev ustvarili prikupne igračke.

Čeprav so včasih malo razposajeni, sta vzgojiteljici Otilja Koleša in Marija Hafner zadovoljni z njimi. »Lepo je to delo, zanimivo, kako otroci s svojim razumom zasledujejo vsakdanje življenje«, je dejala tovaršica Koleša. Z najpreprostejšimi glasbenimi instrumenti

— kraguljčki, zvončki, glasbenimi lestvicami, piščalkami in bobni naredijo včasih »cel orkester«. Nekateri so celo že dobri kiparji, drugi risarji, vsi pa dobro zastopajo svojo leško tradicijo — avionov ne morejo prezreti. Izdelali so hangar z avioni in skoro na vsaki risbi zasledimo »letečega ptiča«.

Do sedaj je vrtec obiskovalo okoli 70 otrok, za prihodnje leto je že precej novih prijav, tako da je vpisanih v vrtec več kot tri četrtine vseh leških otrok.

Znano avangardistično dramsko delo Samuela Becketta »V pričakovanju Godota«, ki ga dramaturg SNG že nekaj časa obeta Ljubljani, uprizorjajo v Londonu že nepretrgoma sedem mesecev. Z nač manjšim uspehom ga prikazujejo v New Yorku, le da kažejo na Broadwayu trpko in neusmiljeno Beckettovo satiro kot glasbeno komedijo, v kateri se pojavljajo avtorjeve osebe — personificirana obtožba današnjega mehaniziranega sveta — kot blede karikature.

Knjiga mladega italijanskega pisatelja Danila Dolcija »Banditi iz Partinice« je po treh mesecih izšla že v drugi izdaji. V knjigi pisatelj v obliki romana slika obupne razmere na Siciliji, bežo in brezposelnost, ki ljudi žene v banditizem. Dolcija, ki je vodilna osebnost vseh siciljskih revežev, so oblasti zaprle, ko je hotel z brezposelnimi zgraditi neko cesto do zapuščenih siciljskih vasi. Njegova aretacija je vzbudila silen odmev in ogorčenje vse napredne Italije.

Francoska pisateljica Francoise Sagan, ki je s svojim prvim romanom »Dober dan, žalost« vzbudila toliko senzacionalnega zanimanja, je izdala nov roman »Poseben nasmeh«. Drugi roman ni požel toliko uspeha kot prvi, vendar mu kritike ne odrekajo umetniške prepričljivosti in se tudi inozemske založbe že zanimajo zanj.

VSEM AMERIŠKIM ROJAKOM, KI SO NA OBISKU V DOMOVINI

Dne 4. julija bomo praznovali ameriški praznik Dan neodvisnosti (Independence day) z velikim piknikom v prelepi Kamniški Bistrici. Poskrbljeno je za pester, bogat program. Peli nam bodo priznani pevci in igrali dobri godci, da se bomo lahko veselo zavrteli. Seveda ne bo manjkalo tu di dobre kapljice in prigrizkov za vsak okus. Udeleženci se bodo zbrali 4. julija ob 8. zjutraj v Ljubljani v hotelu Union, od koder jih bo ob pol devetih odpeljal Putnikov avtobus v Kamniško Bistrico. Tistim, ki bi jim bila ta ura prezgodna, sporočamo, da bo avtobus vozil izpred Uniona udeležence piknika v Kamniško Bistrico vse dopoldne t. j. ob 8.30 uri, ob 9., ob 9.30, ob 10., ob 10.30 in ob 11. uri. Povratek bo v poznih popoldanskih in večernih urah. Če hočete veselo in prijetno praznovati naš praznik, pridite na piknik v Kamniško Bistrico! Čim več nas bo, bolj bo veselo!

Vabi prireditveni odbor rojakov: Frank Cesen, Joseph F. Durn, Joseph Okorn, J. Erjavec, Krist Stockel.

DRUŽINSKI POMENKI

Oddih tudi za noseče žene

Ne vročina, ampak umirjeno podnebje - Prevelike spremembe niso priporočljive

Kadar izbiramo kraj za poletne počitnice, moramo predvsem upoštevati zdravstveno stanje, ki mu ustreza višinsko ali obmorsko podnebje. Noseče žene morajo biti pri izbiri še posebno previdne. Razlika v klimi med letoviščem in domačim krajem ne sme biti preobčutljiva. Tudi dolga potovanja nosečim ženam niso priporočljiva, saj so še sicer neprijetna.

Podnebje, kjer nameravamo letovati, naj ne bo preostro. Če se odločimo za planinske kraje, njihova nadmorska višina ne sme presegati 1000 metrov. Zelo pomirjevalno vpliva na organizem bivanje v srednje visokih krajih do 800 metrov, ki so zavarovani pred vetrovi in imajo podnebje brez večjih sprememb. Zlasti je to priporočljivo slabokrvnim in nepravilnim ženskam. S spremembo bivanja pogosto izginejo tudi razne težave, ki nastopajo v prvih mesecih nosečnosti (bruhanje, nespečnost, glavobol itd.).

Za letovanje ob morju moramo predvsem upoštevati letni čas in izpostavljenost letovišča vetrovom. Noseče žene navadno težko prenašajo visoko vročino in sončenje ob takem vremenu lahko povzroči hude posledice (krče, onesveženost). Močni vetrovi, ki so v nekaterih krajih ob morski obali skoraj stalen pojav, dražijo dihalne

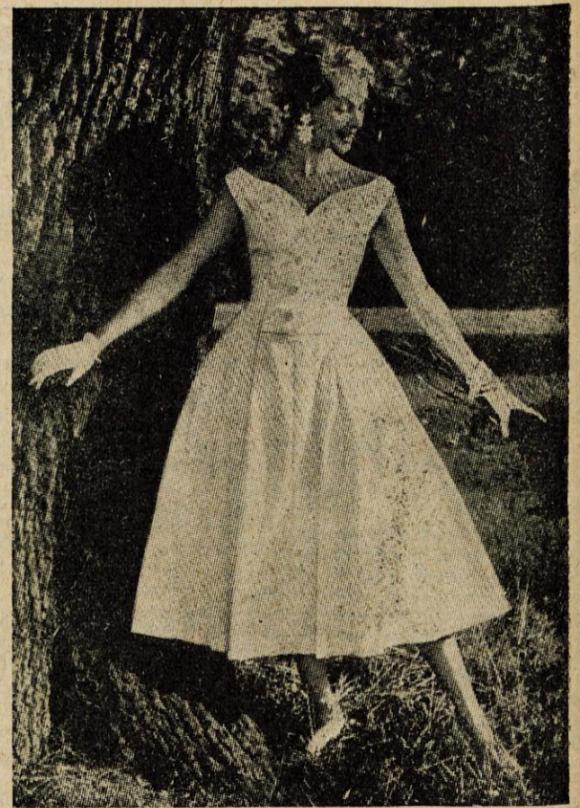
organe. Zaradi tega lahko nastanejo motnje v dihanju in krvnem obtoku. Bivanje ob morju je zato najbolj ugodno v zgodnjem poletju in v začetku jeseni. Kapanje v mirnem, toplen morju je zelo koristno, če opustimo naporno plavanje. Hladna planinska jezera in reke pa zaradi dražečega vpliva na krvni obtok niso priporočljiva.

V zadnjih dveh mesecih nosečnosti žena ne sme več misliti na spremembo kraja. Tudi tiste, ki so že kdaj doživele nehoteno prekinitev nosečnosti, naj raje ostanejo doma pod stalnim zdravnikovim nadzorom. Isto velja za žene, ki bolujejo na srcu, ledvicah in drugih organih. Predvsem pa velja za vsako ženo, ki pričakuje otroka, da se ne poda na potovanje z neudobnimi vozili po slabih cestah, ker ima to lahko težke posledice.

MLADOST!

Nekaj poletnih oblačil za mlada dekleta. Barve so nežne, vzorci ne preveč vpadljivi in pisani: 1. Ljubka obleka iz tkanine s pikastim vzorcem. Pas se naslanja na boki. 2. Praktične hlače z naramnicami za delo in izlete. 3. Oblačilo za pot, ki ga sestavljajo hlače, pulover in jopica. 4. in 5. Obleki iz bombažnega blaga. Krila so zelo široka.

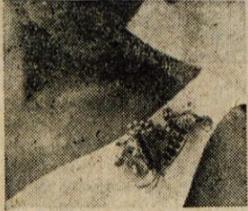

Bela poletna obleka za vroče dneve ob morju.

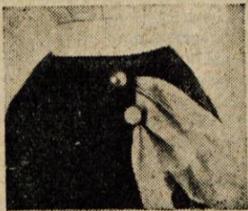
LEPO IN MODERNO

1. Zaponki iz umetnega zlata na ovratniku enostavne bele bluze. — 2.

Dekoltirano popoldansko obleko lepo krasi broška na ramenu. — 3. Dva

okrasna gumba z motno svetlečima kamnoma na temnem večernem krilu.

Ravnanje s perlonom

Zvečer operemo - zjutraj oblečemo

Tkanine iz perlona moramo pogosto, po možnosti dnevno prati. Umazanija in prah ne prodirata v notranjost, ampak se zadržujeta na vlaknih na površini. Zato jih tudi lahko izperemo. Tkanine iz stoototnega perlona pred pranjem ne namakamo. Peremo lahko v mlečni vodi. Madežev ni treba namiliti, temveč jih posujemo z res dobrim pralnim sredstvom in nalahno mencamo. Izplakovati moramo v mlečni vodi, in sicer tako dolgo, da je voda čista. Tkanje v rahlim stiskanjem ožemamo, ne smemo pa jih ovijati.

Pri sušenju zavijemo tkanine v bel prt. Za končno sušenje obesimo bluze, srajce in obleke na obešalnike, ki pa ne smejo biti lakirani ali barvani s firnežem. Najbolje je, če obešalniki ovijemo ali ogrnemo z belo krpo. Kose perila z naramnicami obesimo na naramnice, nogavice pa pripnemo na prstih ali na petah. Če sušimo perilo iz perlona

na vrvi in hočemo preprečiti nezaželene gube, ki se včasih pojavijo, se moramo poslužiti vmesnega vložka iz belega platna. Tkanin iz perlona ne smemo sušiti na pripekajočem soncu in tudi ne pri vroči peči. Ker se tkanine iz perlona hitro sušijo, jih lahko zvečer operemo in zjutraj oblečemo. Za redno pranje perila iz perlona jemljemo samo dobra pralna sredstva.

Pri tkaninah, ki so pretežno iz volne, bombaža ali stanične volne, se moramo držati postopka, ki je predpisan za tak material. To se pravi, da moramo ločiti tkanine iz 100 odstotnega perlona in jih prati posebej.

Pliseji in razni likani robovi se pri tkaninah iz perlona po pranju zopet pojavijo v prvotni obliki. Pri tkaninah, ki niso iz 100 odstotnega perlona, ampak vsebujejo še razne druge mešanice, se vlakna te mešanice pri pranju lahko skrčijo in tako se vsa tkanina skrči. Včasih se zgodi, da bela tka-

nina iz perlona postane rumenkasta ali siva. Potem si preiskrivate specialno sredstvo za nego perlona (na primer tanginon) ali pa 3 g saponana P na 1 liter vode.

Nikdar pa ne smete uporabljati belilnih sredstev, zlasti ne ostrih, ker tkanini ne bodo koristila, ampak še škodovala. Normalno se bela tkanina iz perlona po petkratnem običajnem pranju pere s specialnim sredstvom.

Kakor vsaka druga tkanina, se da tudi perlon kemično čistiti, in sicer z bencinom ali tetra-klor - ogljikom. Če daste tkanino iz perlona v čistilnico, morate pri predaji tkanine opozoriti na to, da je tkanina iz čistega perlona ali iz mešanice. Pletenin iz perlona in meša-

Praktični nasveti

Če delamo vlečeno testo, radi uporabljamo preveč jajc. Če testo namreč pečemo, je vsako jajce nepotrebno. Pri trganju testa ne krpamo, marveč robove odrežemo in znova pretegnemo.

Pri stepanju beljakov lahko pomnožimo količino snega, če na vsak beljak damo žlico vode. Sneg pa bo hitreje trd, če dodamo nekaj soli, kapljico limoninega soka ali proti koncu stepanja sladkor.

Drobnjak je zelo bogat na vitaminih, zato ga dodajamo juham, mesnim omakam, raznim namazom itd. Naravnano ga po stebelcih in tenko zrežemo. Dodajamo ga kot zelen petršilj tik pred serviranjem.

Por je tudi zelo bogat na vitaminih, zato ga uporabljamo čim več. Belo stebelce lahko nadomestijo čebulo.

Sodobna kuhinja uporablja prav malo prežganja. Razmešano prežganje naj vre pol ure, da je lažje prebavljivo.

Veliko vitamina C ima zelen petršilj. Zato ne sme predolgo stati sesekljan, ker po 15 minutah že izgubi na vrednosti. Prav tako ga ne kuhamo, ampak dodajamo jedem surovega.

Če bi rade spravile lase na hitro v red, potem poskušajte s soljo. Lasišče si dobro zmasirajte z drobno kuhinjsko soljo in potem temeljito skrtajte, najprej z grobo, potem pa z bolj mehko krtačo. Lasje bodo lepi in svetli, kot bi si jih oprali.

nic ni treba likati. Tudi tkanine iz stoototnega perlona obdržijo svojo obliko in jih likamo zelo poredko. Likalnik mora biti zmerno topel — ne prevroč. Likamo čez navlaženo bombažno tkanino.

Odgovorite na naša vprašanja in preizkusite svoje znanje iz gospodinjstva. Najprej odgovorite same, nato pa primerjajte svoje odgovore z našimi. Vsak pravičen odgovor ocenite z 10 točkami. S pomočjo naših odgovorov boste dobile skupno število točk in s tem dokaj točno oceno o sposobnostih svojega gospodinjstva.

VPRAŠANJA:

1. Kdaj osolimo drobovje (jetra, srce ipd.)? Pred kuhno ali po njej?
2. Ali damo meso, ki ga pripravljamo za kuhno (juho ipd.) v toplo ali hladno vodo?
3. Ali meso pečemo na slabem ali močnem ognju?
4. Na kakšnem ognju pražimo jetra?
5. Ali damo jajca, ki jih hočemo skuhati v mehko ali trdo

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. predlog (srbohrvaški) — konica, vrh, 2. grški bog ljubezni — zemeljski plin, 3. vrsta sira, 4. junaška pesnitev — vzvišena lirski pesem — pir, 5. zaslepljeno — SBO, 6. homogena, 7. poseduje — krdelo, skupina živali, 8. osebni zaimek — kretinja — površinska mera, 9. razlikujem, 10. okrogel, ovalen — starejše ime za kraljevino v Indokini, Tajsko, 11. osebni zaimek — predlog (srbohrvaški).

Navpično: 1. sovjetski šahovski vele mojster, ki se že vrsto let poteguje za naslov svetovnega prvaka in ki v teh dneh reprezentira svojo domovino v dvoboju z reprezentanco Jugoslavije — najmlajši jugoslovanski šahovski vele mojster, 2. površinska mera — skupine družin, rodov, občin ali naselij, ki govore isti jezik — beseda, s katero izražamo pogoj, 3. del kolesa — števec — členek, ki ga pišemo z vezajem pred kazalnimi zaimkom in prislovom,

6. Je treba osoliti vodo, v kateri kuhamo zelenjavo?
7. Ali damo suho povrtnino kuhati v mlačno ali hladno vodo?
8. Kdaj peremo riž, pred kuhno ali po kuhni?
9. Če imajo gostje zamudo in če se bojite, da bo meso preveč zapečeno, kaj boste storile: ali ga boste postavile v mlačno pečico ali ga boste vzele iz nje?
10. Kadar pripravljate paprikaš, kdaj dodate mesu čebulo: ko je meso že zarumenelo ali istočasno z mesom?
11. Na kateri strani krpamo strgane tkanine: z lica ali druge strani?
12. Ali madež na obleki prej operemo kot ga skuhamo očistiti s kakim drugim sredstvom?
13. Ali lahko z milom očistimo madeže s slik?

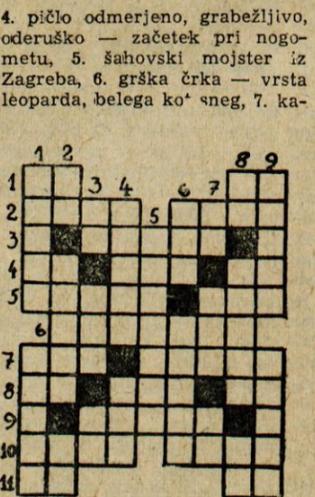
14. Ali lahko v hladilniku konserviramo sadje in povrtnino.

ODGOVORI:

1. Po kuhni, da ne bi odtelali kri.
2. V hladno vodo.
3. Ne na vročem ognju, ker bi se sicer lahko vnela mast ali olje.
4. Na slabem ognju, da jetra ne otdrjijo.
5. V hladno vodo, ker bi v vreli beljakovina takoj otdrjela in se prekuhala.
6. Vodo moramo osoliti, da se zelenjava mehkejša.
7. V hladno vodo, ker bi v vreli povrtnina otdrjela.
8. Pred kuhno in po kuhni. Prvič zaradi nečistoče, drugič pa moramo riž oprati vsaj malo, da ločimo zrno od zrna.
9. Najbolje je, če meso vzamete iz pečice in ga pokrijete. Pred jedjo pa ga denite spet na 5 minut v pečico.
10. Ko je meso zarumenelo, sicer bi čebula medtem ko pražimo meso, postala že črna (zarapečena).
11. Bolje je, če ne krpate tkanin z lica. Le spodnje perilo, ki se prilaga telesu, krpajte s prave strani, da ne bi žulilo.
12. Sadne, sladkorjeve in razne sirupove madeže lahko prej operete.
13. Samo z zelo razredčeno milnico.
14. Lahko, le da moramo dati sadje ali povrtnino v zaprto aluminijasto posodo, da vam ostala hrana ne zadiši.

OCENE:

- 140 točk — odlična gospodinja
120—140 točk prav dobra gospodinja
100—120 točk dobra gospodinja
80—100 točk zadovoljiva gospodinja
60—80 točk gospodinja »po slili«
Gospodinja, ki zbere manj kot 60 točk pa skoraj ne smemo več reči gospodinja.

zadni zaimek — oolika pomožnega glagola — osebni zaimek, 8. egiptčansko božanstvo — brenclja — igralna karta, 9. nati — vonj, duh.

svetujemo vam

KOZMETIKA

Lepi lasje — želja vsake žene

Preizkušeno pomlajevalno sredstvo za lasišče je jajčni rumenjak, ki ni predrago in je dostopno prav vsaki ženi. Z njim masiramo mokro lasišče toliko časa, da se prične peniti. Peno pustimo na lasih nekaj minut, nakar jih izperemo z mlačno vodo.

Jajčni rumenjak uporabljamo tudi za pranje glave. Če imamo suhe lase, zmešamo rumenjak z 1 ali 2 žlicama olivnega olja in s to mešanico zdrgnemo lasišče. Pri umivanju mastnih las uporabimo na isti način tudi beljakov sneg brez olja. Zadnji mlačni vodi za izplakovanje dodamo še limonin sok ali kis.

Dekleta iz Francoske Normandije, ki sloviijo po svetu kot ženske z izredno lepimi lasmi, imajo navado, da si lase splaknejo s peteršiljevo vodo. Peteršilj skuhamo, počakajo da se še primerno ohladi, nato ga odcedijo in si z vodo krepko masirajo lasišče.

Priporočljiva je tudi kura z oljem. Vsakih 14 dni si masiramo lasišče z dobrim oljem (suhe lase z olivnim ali ricinóvím oljem, mastne pa s kamiličnim oljem), in sicer en dan pred umivanjem glave. Najbolje je, če opravimo to zvečer, da olje vso noč deluje na lasišče. Seveda moramo nataktni čepico ali si glavo zaviti z ruto, da ne umažemo blazin. Zjutraj si potem operemo lase z dobrim šamponom in jih splahnemo z vodo, ki smo ji prilile nekoliko kisa.

Svežino in lepoto las dosežemo tudi s ščetkanjem. Pri tem pa moramo paziti, da ščetkamo lase predvsem v smeri, ki je nasprotna njihovi običajni legi. Zelo poživljuje vpliva masaža lasišča. Vse prste obeh rok z izjemo palcev položimo s konicami na lasišče ter rahlo premikamo kožo sem in tja. Priporočljivo je poprej lasišče natreti z dobro lasno vodo. Ta nega je potrebna vsak večer.

Drobiž 30 let je skrivala moža Zanimitivo

VSEGA PO MALEM IZ BUKOVICE PRI VODICAH

V Bukovici pri Vodicaх se v tem mesecu kar vrstijo razne prireditve. Tako je tukajšnja organizacija ZB NOV s pomočjo SZDL pripravila in izvedla prejšnjo nedeljo v dvorani Zadruga doma dostojno proslavo krajevnega praznika. Privedite so se med drugimi udeležili predsednik ObLO tov. Stular ter sekretar Občinskega komiteja tov. Gorkič. Vsebinsko pester kulturni program so izvajali člani domačega prosvetnega društva »SRECKO«; zelo dobro je bila odigrana enodejanka »Usoda izdajalca«, predvsem pa je ugajal v vlogi očeta Ivan Rahne. Tudi mlade pevke so navdušile poslušalce, vendar po potrebnem zbor še pomnožiti. Prav bi bilo, da bi se takih slavnosti v prihodnje prebivalci udeleževali v večjem številu.

Preteklo nedeljo pa je ProstoVOLjno gasilsko društvo »Sinkov turn« ravno tako v počastitev krajevnega praznika privedilo koroško narodno igro »Stehvanje«. Ta priljubljena igra bo bržčas postala vsakoletna tradicionalna prireditev.

Istega dne so učenci osnovne šole v Utiku odprli svojo šolsko razstavo. Le-ta je navdušila vse obiskovalce, žal le, da je bila premalo obiskana. Na željo učencev bo razstava odprta tudi naslednjo nedeljo 24. junija. Zelo spretno so izdelana razna ročna dela učenk 3. in 4. razreda. Tudi risbe so zelo lepe. Upamo, da bo tudi ob zaključku prihodnjega šolskega leta prirejena taka razstava.

V nedeljo, 24. junija pa priredijo Kmetijska zadruga Bukovica — Sinkov turn svoj »Kmečki praznik« s tekmo koscev. Tekma bo pri Zadrugnem domu. Zanimanje za to prireditev je zelo veliko, zato upamo, da bo tudi prireditev dosegla svoj namen.

Vsekakor pa bo dosegla svoj vrhunec prireditev ZVVI, ki zalema celotno področje bivše občine Vodice. Ta organizacija bo, kot prva krajevna organizacija v Sloveniji, razvila svoj prapor. Ze iz programa samega je razvidno, da bo prireditev imela širši obseg. Pri programu bo sodelovalo domače prosvetno društvo, godba na pihala iz Vodice ter verjetno tudi gostje od drugod. Prireditve bo 8. julija pri Zadrugnem domu v Bukovici. Pokrovitelj prireditve bo tov. Lojze Stular, predsednik ObLO Ljubljana — Sentvid.

POPRAVEK

Zaradi netočnih informacij, ne po krivdi našega uredništva so bile v prejšnji številki našega lista napačno naznačene cene v Grajskem kopalnišču na Bledu.

Te cene so: vstopnina za odrasle 25 din, za dijake 15 din in za otroke 10 dinarjev, medtem ko je cena kabinam 25 dinarjev.

S tem neljubo pomoto popravljamo. Uredništvo

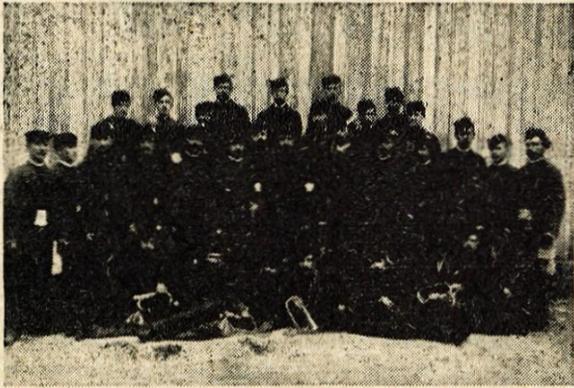
Čeprav se zaradi vseh pridobitev našega časa kaj nenavadno sliši, pa je vendarle res, da je zdaj 69-letna milijonarka Daisy Jones cela tri desetletja skrivala svojega moža. Izdajala se je za vdovo in je celo uredila na pokopališču lep nagrobnik z napisom »Robert Keet Jones«. Kdor jo je vprašal, vsakomur je povedala, da spi pod to rušo njen ljublj mož. V resnici pa je njen zakonski mož sedel doma v nje-

ni hiši, kjer je živel kot neznanec celih trideset let. Daisy Jones stanuje v samotni hiši sredi golih hribov Severnega Walesa. V sobah je razstavljenih množica najbolj nenavadnih reči, na primer nagačena ovca s šestimi nogami, teliček z dvega glavama itd. Razen tega je hiša seveda polna drugih, manj nenavadnih, tembolj pa dragocenih reči. Med drugim so tam zbirke starega orožja in s safirji obložena

ura, ki so jo bili nekoč namenili kitajskemu cesarju. Na splošno ocenjujejo dragocenosti te hiše na pol milijona angleških funtov. V tej hiši živi tudi 71-letni stavec z otroškim razumom. Priložnostni obiskovalci, ki so ga kdaj na kdaj videli delati na vrtu, so bili seveda radovedni, toda gospodinja Daisy Jones se je vselej znala spretno izogniti pravemu odgovoru. Vse je šlo po njenem, dokler ni po naključju izvedel za vso reč neki novinar, ki je izbral pravi trenutek, da se je dobobra porazgovoril s skrivnostnim starcem.

»Da, da,« se je nasmehnil starček, »je že res. Jaz sem njen mož.« — Na vprašanje, ali živi v hiši kot ujetnik, je povedal, da tega nikakor ne more reči, saj je bil pred nekako tridesetimi leti v bližnjem mestu. Čeprav je bil tam le dobra dva dni, si je zapomnil, da so imeli takrat avtobusi še polne gumijaste plašče brez zračnic. Nekako pred dvajsetimi leti pa ga je žena peljala na kmetijsko razstavo.

Seveda so se listi na veliko razpisali o tej zadevi, zato je morala Daisy Jones postreči s čisto resnico. »Konec koncev je prav, da lahko nazadnje le povem po pravici,« je dejala. »Poročila sva se zelo mlada, kmalu potem pa se je možu pri nezgodah z motociklom omračil um. Ves se je spremenil, zato sem ga začela skrivati. Potem sem spoznala Roberta Keeta, ki je prevzel posle gospodarja. Ko je umrl, sem mu postavila nagrobnik in mu tudi dala vklesati družinsko ime.« Njen mož je poslušal to njeno razlago, s katero je skušala ugoditi novinarski radovednosti, nato pa je dodal: »Da, da, tako je bilo. Daisy že ve, kaj je zame najboljše.« — Tudi to je ena izmed oblik angleške tradicije: bojazen za dobro ime domače hiše in stare družbe v njej...

V teh dneh je minilo 60 let telovadbe v Kranju. Na sliki, ki jo danes objavljamo, vidimo prve člane »Gorenjskega sokola«, od katerih še danes trije živijo v Kranju, in sicer: Tone Bidovec (drugi v prvi vrsti od desne proti levi), Franc Berjak (drugi v drugi vrsti od leve) ter Karol Depoli (tretji v tretji vrsti od leve proti desni). Posnetek je iz leta 1896, ko je bila ustanovitev »Gorenjskega sokola«.

Do kdaj še »Mrtulek«?

Celo večnost se že vleče razpravljanje o tem, kako naj se pravilno piše krajevno ime lepe gorenjske vasice pod Spikom. Kar pet različnih variant je bilo v rabi, dokler ni dr. Mirko Rupel priporočil pisave »Mrtulek«, kar je bilo objavljeno tudi v 7.—8. številu revije Knjiška 55 (na strani 374). V Jezikovnih pogovorih pa je kasneje to korigiral in za dokončno obliko imena sprejel »Martuljek«.

Od tega je preteklo že pol leta, vendar kaže, da naše že-

leznice taka razpravljanja in ugotovitve prav nič ne motijo. Na napisni deski postajališča v Martuljku še vedno piše »Mrtulek«. Ali bo še dolgo trajalo, da bodo mogli Slovenci in tujci ob prihodu v lepo telovišče zvedeti za pravilno ime kraja?

LETA 2006 SE BO IZVEDELO...

Ljubavna pisma italijanskega fašističnega diktatorja Mussolinija Claretti Petacci (njegoviljubici), bodo po sklepu apelacijskega sodišča ostala v tajnih državnih arhivih še najmanj 50 let. Pisma in dnevnike so namreč zahtevali Clarettini starši. Pristojni menijo, da le-ta vsebujejo razne informacije o fašističnih državnih poslih. Po vsem sodeč, bo javnost kaj več izvedela o zadevi Mussolini-Claretti Petacci šele okoli leta 2006.

CIGARETA, KI JO KADI VSA DRUŽINA

V Siamu imajo 75 cm dolge »celodnevne cigarete«, ki so tudi precej debele. Najstarejši kadilec jih lahko kadi po nekaj ur. Neredko se zgodi, da kadi tako cigareto vsa družina. Zanimivo je, da siamski tobak zgoreva hitreje od evropskega, sicer bi kajenje trajalo še dlje časa.

NAJVEČJI HOTEL

V Rusiji ima vsaka stvar velikanske razmere, pomislimo samo na njeno površino. Zdad gradijo v Moskvi na Rdečem trgu hotel, ki bo največji v Evropi. Dogradil ga bodo leta 1962. Hotel bo imel 2700 sob, v vsaki bo radio in televizijski aparat. V vsakem nadstropju bo restavracija. V prizemlju bodo zgradili koncertno dvorano s 3000 sedeži in kino dvorano.

VULKAN NA ANTARKTIKI

Ameriška polarna ekspedicija je odkrila med večnim ledom na Antarktiki vulkan, ki še vedno deluje. »Letalci niso verjeli svojim očem,« je dejal eden članov ekspedicije, »ko so videli tenak stebek dima, ki je prihajal z velike ledene plošče neke bele planine. S helikopterjem smo poleteli do vulkana in dognali, da je ledena skorja na tem mestu debela 250 metrov.«

MOST ČEZ MORJE

Neka švedska družba za velike gradnje je predložila danski vladi zadnje popravke k načrtom za graditev mostu čez Oeresund, tako da bosta potem obe deželi s 5,7 km dolgim mostom povezani med seboj tudi po kopnem. Most bo grajen v nadstropja, torej posebej za železnico, za avtomobile ter za kolesarje in pešce. Graditev je že prevzelo nemško podjetje Krupp, ki se je zavezalo, da bo postavilo most v petih letih, gradbeni stroški pa bodo znašali 250 milijonov nemških mark. Stroški za graditev tega dolgega mostu se bodo kmalu poravnali s takšami na motorna vozila, saj pričakujejo, da bo šlo čez most v letu dni samo v eno smer nad 800.000 avtomobilov in motornih koles.

LAPONSKI LIST

Norveški Laponcei bodo kmalu dobili list v svojem jeziku. Pred petdesetimi leti so izhajali v laponščini trije listi, a so drug za drugim prenehali izhajati. Zdad bodo krajevne oblasti začele izdajati laponski tednik, ki bo imel naklado 2000 izvodov. Na Norveškem živi okoli 20.000 Laponcev.

ZOBJE IZ NYLONA

Tehniki dentistične šole v Tokiu so izdelali nylonske umetne zobe. Praviijo, da so ti zobje trdnjši in cenejši kot vsi dosedanj, pa naj so iz kovine ali iz porcelana. Laboratorij te šole namerava nove zobe izdelovati industrijsko.

ALKOHOL PRED JETIKO

Za posrednimi in neposrednimi posledicami uživanja alkohola je lani umrlo v Franciji 17.400 ljudi. Poročilo francoskega statističnega urada pravi, da je umrlo zaradi pijače 4100 ljudi več kot pa za tuberkulozo.

Namesto razgovora

Ista urica, ki smo jo prebrali skupaj z najboljšimi obrtnimi vajenci z vse Gorenjske, nam bo vsem ostala v spominu. Zlasti še samim vajencem.

Skromno so prišli po zaključku šolskega leta in prav tako skromno so se vrnili domov.

Prepričan sem, da jim bo tisti ponedeljek ostal v trajnem spominu. Družba jih je skromno nagradila za njihov trud med šolskim letom in za njihovo prizadevnost pri delu. Najlepše zadoščenje pa jim je prav gotovo zavest, da so med najboljšimi, najmarljivijšimi vajenci. Ne motim se, če to trdim, kajti iz oči teh mladih ljudi je ob tem kratkem sestanku sijalo zadovoljstvo.

Med najboljšimi vajenci

Če bi hoteli nekoga pohvaliti, ne bi vedeli, koga... Vendar...

CILKA BERČIČ

Če bi vprašali Cilko Berčičovo iz Skofje Loke, kaj in kje dela, bi nam odgovorila: »Sem vajenka — frizerka pri zasebnem frizerju Adalbertu Koritniku v Skofji Loki.«

In rekla bi še: »Imam 18 let, oče je zidar, mati gospodinja. — Svoj poklic sem kmalu vzljubila... Sedaj delam običajno osem ur, če pa se delo zavleče, dobim nadomestilo v obliki nagrade!«

Smeje bi še dodala: »Zadovoljna sem...«

Kako lepo je biti zadovoljen v svojem poklicu... Zato Cilki Berčičevi in vsem, ki so v tem nemem pogovoru sodelovali, želimo še nadalje uspešno delo.

E. Löndorff TROPISKA SIMFONIA

PRVA KNJIGA SMARAGDI

Brez denarja v Južni Ameriki! To je za začetnika hudo, da, celo zelo hudo, če stoji sam samcat na tujem bregu, ne da bi znal eno samo besedico jezika, ki ga govore domačini! Vendar, verujte mi, tam ta vrsta tegobe ni enaka tegobam, ki jih v podobnih primerih pozna Evropa, kjer lačnega pozimi stresa mraz kot vrečo oglodanih kosti.

Tropična Južna Amerika je topla, njeno sonce boža lačnega in ga zaziblje v sanjavo brez želja. In če si zelenec, ki se je ravnokar izkrca, bi šel staviti eno proti desetim, da se te kdo usmili in ti da dela, te pri tem sicer čisto gotovo izkoristi, pomaga ti pa le iz trenutne zadrege.

Gorje pa tistemu, ki preživi v Ameriki leta, ki pozna deželo, ljudi in jezik, pa vendar nekega dne tako propade v obleki, na telesu in pogumu, da je sposoben za vsako neumnost. Največkrat, da, skoro vedno je kriv alkohol.

In tako se je zgodilo meni. V braziljskem pragozdu, ki mu pravijo »zeleni pekel«, sem iskal orhideje in zaslužil ogromno denarja. Dosti denarja za svoje razmere, dosti preveč!

Toda odkupnina za to je bila težka. Razkrajajoča mrzlca me je spravila na rob groba v vlažni bohotno se razraščajoči džungli, kjer se le jaguari, strupenjače in Indijanci s svojimi v strupu kaljenimi puščicami bore za navdalo.

Tako življenje zaznamuje tistega, ki bodisi iz veselja do prigod, bodisi iz zagrenjenosti hodi po teh nenavadnih potih.

In ko se potem iz besno osovražene, pa prav tako iskreno ljubljene divjine vrne v kraje civilizacije, z značajem čudovite mešanice dobrodušne abotnega detinstva in zvijačne, potuhnjenega prekanjene živalske lakavosti, ga za vedno ali pa vsaj za dolgo dobo pokopljejo ženske in alkohol... dokler ne pogine v pijanskem deliriju, ali pa morebiti životari od beračenja.

Down and out! pravi tako posrečeno točno Amerikanec in misli s tem nekoga, ki prenaša brezupno svoje življenje in je vsega zmožen.

V Evropi vstopi tak človek morebiti v tujsko legijo, v Južni

Ameriki pa utegne postati nov kandidat med iskalcami diamantov ali pa je zrel za Muzo ali Choco.

Muzo in Choco! Svojevrstni, neznan, pa vendar smrt, umor, obup, vsebujejoč imeni! Muzo, pekel smaragdov v Kolumbiji, kjer gara natančno tisoč obupanih možkih iz skoro vseh človeških ras, kar jih je, in od katerih jih vsak dan, da, vsako uro nekaj umrje, ali si sami zadajo smrt, in za katere je takoj in vedno pri roki nadomestek. Garajo, da bi oskrbeli s smaragdi naduti, po razkošju hlepečni svet, tisti svet, ki ga pozna marsikateri delavec iz izkušnje, ker ga je izobčil, drugi pa v bujni sanjah hrepene po njem. To je Muzo!

In Choco? To je platiniski pekel! Tudi v Kolumbiji. Choco, Muzo, smaragdi, platina in diamanti, to so pojmi, ki skoro neizbrpno polnijo moje misli in fantazijo. O, kako sovražim tiste

kot upanje zelene ali plamteče se bliskajoče kamne ali ono sivo kovino! Ob slaherno upanje pripravijo tistega, ki jih išče, da bi z njimi okrasil vitke roke, snežnobe vratove in rožne uhleje velikih dam!

Ko sem se vrnil iz džungle, sem imel mnogo denarja, in zblazne noči, polne opojnega vonja in grulečega ženskega smeha so se menjavale z brezbriznostjo dni — dokler ni ves denar pošel, dokler ni romala vsa boljša obleka v zastavljalnico, da bi bilo denarja za nadaljnje norosti, dokler niso bila porabljena zadnja pomožna sredstva in dokler mi niso ženske, ki sem jih bil obložil z dragotinami, ter dobri prijatelji posmehljivo obrnili hrpta.

Zdad sem down and out! Premedel in vseskozi preveč na tleh, da bi se iz lastnih moči dvignil, zapustil velemesto in se zunaj na kaki farmi s poštenim delom spet zbral in si nabral novih moči, preponosen, da bi beračil, zrel, da bi na kakršenkoli način odjadrjal v pekel.

In tu mi je spenil v uho zlodej — ali pa je bil to tisti rumeni Braziljanec, ki mi je natočil poslednjo čašo žganja iz sladkornega trsa — usodni besedici: Muzo — Choco...

Dosti že, pa vendar pravzaprav malo sem slišal o Muzu in o Chocu, o smaragdovih in platiniskih rudnikih države Kolumbije. Dejstva, ki so napolnjevala z grozo, pa vendar z žgočo radovednostjo moje misli, vesti, ki so zvenele tako gnusno, tako pustolovsko, da so morale biti izrodki nebrzdane fantazije! Muzo! Choco! — In rumeni Braziljanec mi je istočasno zašepetal naslov, ko je njegovo žganje iz sladkornega trsa — zlodej naj ga vzame — steklo kot tekoči svinec po mojem grlu. Naslov, kjer dobiš vozovnico in preskrbo za pekel. In Braziljanec si je tri svoje mrliške podobne prste, da je zapakalo, ko je videl, da sem, resno odločen, krenil v nakazano smer.

LASCIATE OGNI SPERANZA...

»Pustite ob strani vse nade, vi, ki vstopate...«, bi se lahko glasilo, toda nobenega napisa ni nad vrati tiste hiše v vijugasti uličici v Baranquilli, kamor sem bil nameril po Braziljančevem nasvetu svoje korake. Le vse črno jastrebov mrhovinarjev sedi na razpadlem loku dvoriščnih dverí. Na dvorišču se je bilo treba najprej pogoditi z množico črnkastih, vohljajočih ščetinarjev in hudobno kavdrajočih puranov, preden so mi dovolili prehod preko zamočvirjene luže. Na njenem robu je majhen god dečko z otroškim smehljajem opravljal svojo potrebo.

»Ali stanuje senor Chavez tu, dečko?« sem ga vprašal.

»Tam-le!« Njegov prstek pokaže na zelenkasta vrata v zidu, potem pa se ne smeni več zame, propadlega gringa. Skozi vrata vstopim v majhen patio, ki ga krasí običajno rastlinje. V stengah je več vrat. Nad enim visi majhen neznan izvesek z napisom: »Posredovalnica za delo v rudnikih smaragdov in platine v Muzu in Chocu.« Poleg stoji dolga klop in na njej sede štirje možki v razcefranih, posvaljkanih hlačah, osvinjanih športnih srcah in brezobličnih klobukih. Ogledujejo me in se dragajo s komolci. Kot vrabci na prekli sede tam. Eden od njih je črnc, medtem ko se zdi, da pripadajo ostali trije neobriti obrazi Evropejcem. »Buenos tardes, caballeros!« pozdravim, ko grem mimo, potem potrkam na vrata in vstopim.

Mali oglasi

V predljudici žime Kavčič Avgust — Rakovica 1, pošta Besnica, je bila dostavljena aktivka s tremi vrečami. Lastnik naj se javi z osebno izkaznico na gornji naslov.

Kupim takoj vseljivo dvosobno stanovanje v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati na upravo lista.

Zamenjam stanovanje (soba, kuhinjo) v Ljubljani za enako v Stražišču, Kranju ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

Zamenjam enosobno stanovanje na Kalvariji za dvosobno ali večje v mestu. Naslov v upravi lista.

Zamenjam dvosobno stanovanje v Kranju za enako sončno izven mesta, po možnosti na Zlatem polju. Ponudbe poslati na upravo lista.

Prodajam hišo sredi mesta — primerno za obrtnika. Naslov v upravi lista. Sajovic Mara, Jenkova 2, Kranj.

Na podlagi Uredbe o družbenih investicijskih skladih (Uradni list FLRJ št. 22/56), Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Uradni list FLRJ št. 4/54) in na podlagi pooblastila občinskega ljudskega odbora Kranj, razpisuje Svet za kmetijstvo in gozdarstvo Občinskega ljudskega odbora Kranj

I. NATEČAJ

za investicije v kmetijstvu zadrugaških organizacij in državnih kmetijskih posestev na področju občine Kranj.

1. Na tem natečaju se bodo dajala posojila:
 - a) za gospodarske zgradbe Kmetijskim zadrugam,
 - b) za gosp. zgradbe Drž. kmetijskim posestvom,
 - c) za dolgoletne nasade sadovnjakov.
2. Interesenti, ki imajo nedovršene gradbene objekte lahko prosijo na tem natečaju posojilo za dograditev teh objektov.
3. Prošnja za investicijsko posojilo mora obsegati vse podatke, ki so predpisani v 20. členu Uredbe o posojilih za gospodarske investicije (Uradni list FLRJ št. 4/54).
4. Če se investicijski objekt gradi več let mora investitor označiti v prošnji za posojilo poleg zneska posojila tudi letne tranše.
5. Prosilec lahko ponudi obrestno mero tudi v polovicah oziroma četrtinkah odstotka, vendar ponujena obrestna mera ne sme biti manjša od 1%.
6. Rok, ponujeni za odplačilo posojil tega natečaja ne smejo presežati:

- a) za gospodarske stavbe iz trdega materiala 30 let,
- b) za gospodarske stavbe iz mehkega materiala 15 let,
- c) za dolgoletne nasade sadovnjakov 20 let.

7. Prošnja za posojilo je obvezno priložiti še generalni projekt sestavljen na bazi sedanjih cen. Projekt mora biti izdelan v smislu odloka o izdelavi investicijskega programa (Uradni list FLRJ št. 5/54).

8. Odplačevanje anuitet za investicijska posojila dovoljena na tem natečaju začne po 1 letu od popolnega izčrpanja tega posojila. Prva anuiteta za posojila dolgoletnih nasadov pa zapade po 3 letih popolnega izčrpanja tega posojila.

9. Po veljavnih predpisih se bodo dodeljevala investicijska posojila samo tistim prosilcem, ki bodo vložili v gradnjo investicijskih objektov najmanj 20% lastnih sredstev.

10. V zagotovilo, da ima prosilec lastna sredstva osigurana, mora poleg prošnje predložiti tudi potrdilo pristojne banke o višini lastnih razpoložljivih sredstev.

11. Prošnja je priložiti še potrdilo pristojne banke, da ima prosilec osigurana sredstva za plačilo garancijskega zneska po veljavnih predpisih.

12. Prošnje za posojila z vsemi zgoraj navedenimi dokumenti je dostaviti najkasneje do 25. junija 1956 Svetu za kmetijstvo in gozdarstvo občinskega ljudskega odbora Kranj.

13. Glede vsega drugega veljajo za ta natečaj odločbe Uredbe o posojilih za gospodarske investicije in drugih predpisov.

Občinski ljudski odbor Kranj
Svet za kmetijstvo in gozdarstvo

Rabljeno zakonsko spalnico prodam. Lazar Franc, Stražišče št. 88.

Prodajam novo malo diatonično harmoniko »Helikon« — Novak, Celovec. Ster Franc, Smlednik 23.

Prodajam psa čiste ovčarske pasme. V. R. Senčur 212.

Prodajam žensko kolo po zelo ugodni ceni. Poličar, Savski breg 15, Kranj.

Prodajam športni otroški voziček s krogličnimi ležaji za 5000 din in otroško posteljico za 1000 din. Hočevar, Cesta na Rupo 23.

Cevlarskega vajenca sprejme z oskrbo. Zagar Anton, Star Loka 48, Škofja Loka.

Zdravo pošteno dekle, ki ima veselje do samostojnega gospodinjstva sprejme Simunac Heda, Kranj, Kopaljška 7.

Sprejme se takoj čisto pridno in vestno postrežnico za vsak dan. Wendling st., Kranj, Pot na kolodvor 1.

Grem za gospodinjstvo pomočnico — najraje v okolico Bleda, Jesenic in Bohinja. Naslov v upravi lista.

Kadilci Gorenjske! Zahtevajte povsod priznane najboljše cigarete in to sarajevske tobačne tovarne. Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska 26.

Vzdljiv štedilnik desni in novo jedilno omaro prodam. — Ogled, Kokrški breg 3, Kranj.

Med Lescami in Radovljico ležeče parcele — njive in travniki — v najboljši legi med železniško progo in drž. cesto in to 4 strnjene parcele v skupni izmeri 7000 kv. m ena v izmeri 2500 kv. m ter ena v izmeri 4000 kv. m, po zelo ugodni ceni na prodaj. Informacije: pri tovarišu Kavčiču, Lesce 85.

Podpisani Mohor Bogdan, študent iz Kranja, Tavčarjeva 39, preključujem kot neresnične trditve, izrečene v baru Biser v Kranju zoper Jožeta Pokorna, češ da si ta gradi hišo s sumljivimi sredstvi. Oškodovancu se obenem zahvaljujem, ker je odstopil od kazenske tožbe. — Mohor Bogdan.

Prodajam orehovo fornirano spalnico in kuhinjsko opremo. — Mizarstvo, Bratun, Čirče.

Prodajam skoraj nova dvokrilna vhodna vrata. — Naslov v upravi.

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30 in 22.00 uri. — Oddaja »Zeleti ste — poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 14.15 uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30. Prva jutranja poročila ob nedeljah so ob 6.05 uri, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21. uri zvečer.

PETEK, 22. JUNIJA

- 8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa (nadaljevanje).
- 9.30 Okrogle povesti mojstra Balzaca.
- 10.00 Koncert po željah.
- 11.50 Za dom in žene.
- 14.30 Oddaja za lovec in ribiče.
- 15.35 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. M. Skoberneta.
- 16.00 Utrinki iz literature — O. Henry: Rešena spreobrnitev.
- 18.00 Novi filmi.
- 18.10 Baritonist Robert Weede in tenorist Set Svanholm, pojeta arije iz znanih oper
- 18.50 Družinski pogovori.
- 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled.
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.
- 22.30 Mednarodna radijska univerza — a) Miroljubna uporaba atomske energije — John Cockcroft: Raziskovalni reaktorji b) profesor

KINO

TA TEDEN BOMO GLEDALI

KINO »RADIO« JESENICE

22. junija, ameriški film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA«, ob 18. in 20. uri.
23. in 24. junija, francoski barvni film »TURČIN IN NAPOLITANEC«. Predstave v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

22. junija, amer. film »KRALJICA KRISTINA«, ob 18. in 20. uri.
23. in 24. junija, jugoslovansko - nemški film »KLISURA«. Predstave v soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldan ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO »SORA« SK. LOKA

Od 22. do 24. junija, finski film »POROČNI VENEC«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

23. in 24. junija, angleški zabavni film »HOPSON V SKRIPCIH«, v gl. vlogi Charles Laughton. Predstave v soboto ob 20.30 uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

KINO »STORŽIČ« KRANJ

22. in 23. junija, ameriški film »GROFICA WALEVSKA« ob 18. in 20. uri.

24. junija, premiera ameriškega barv. filma »SASKAČEVAN« ob 10. in 14. uri; ameriški film »GROFICA WALEVSKA« ob 16. in 20. uri — zadnjikrat.

LETNI KINO »PARTIZAN«

22. junija, ameriški barvni film »SASKAČEVAN« ob 20.30 uri.
23. junija, dvojni program, premiera indijskega filma »DVA ORALA ZEMLJE« in ameriški barv. film. »SASKAČEVAN« ob 20.30 uri. Pričetek drugega filma je ob 22. uri.
24. junija, dvojni program, premiera angleškega barvnega filma »VZPON NA EVEREST« in premiera mehiškega filma »MEHIKA V PESMI« ob 20.30 uri. Pričetek drugega filma ob 22. uri.

KINO »SVOBODA« STRAZISCE

23. junija, ameriški barv. film »SASKAČEVAN« ob 18. in 20. uri.
24. junija, apremiera angleškega filma »VZPON NA EVEREST« ob 14. uri; premiera indijskega filma »DVA ORALA ZEMLJE« ob 16. uri; ameriški barvni film »SASKAČEVAN« ob 18. in 20. uri — zadnjikrat.

KINO NAKLO — NAKLO

23. junija, premiera angleškega barvnega filma »VZPON NA EVEREST« ob 20. uri.

Kaj ima na sporedu Radio Ljubljana

- Conrad: Ali je melanholija bolezen?
- 22.50 Melodije za lahko noč.
- SOBOTA, 23. JUNIJA**
- 11.05 Iz filmov in glasbenih revij.
- 11.45 Pionirski kotiček.
- 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel.
- 13.35 Iz opernega sveta.
- 14.30 O športu in športnikih.
- 15.35 25 minut slovenskih samospjevov.
- 17.15 Zabavna in plesna glasba.
- 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
- 18.45 Okno v svet: Kambodža.
- 20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 24. JUNIJA

- 8.00 Otroška predstava — Erich Kästner: Pika in Tonček.
- 9.30 Se pomnite tovariši! Ob prazniku I. brigade VDV.
- 10.00 Nedeljski simfonični koncert Antonin Dvořak: Cetrta simfonija Friderik Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1 v e-molu.
- 11.15 Oddaja za Beneške Slov.
- 12.00 Pogovor s poslušalci.
- 13.30 Za našo vas.
- 16.30 Drago Ulaga-Slavko Tiran: Na izletu z Jožetom Čopom
- 18.00 Radijska igra Anny Tichy: Matilda in ubežnik.
- 21.00 Športna poročila.

PONEDELJEK, 25. JUNIJA

- 11.50 Za dom in žene.
- 12.00 Narodne poje. Rezika Koritnik in vokalni kvintet »Niko Stritof«.

- 12.40 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbecka.
- 14.30 Radijski leksikon.
- 15.35 Skladbe za razne instrumente.
- 16.00 Utrinki iz literature — Andrej Platonov: Roza.
- 18.00 Kronika iz naših mest.
- 18.10 35 minut slov. samospjevov.
- 18.45 Kulturni obzornik.
- 18.45 Kulturni obzornik.
- 20.00 Koncert Dunajskih simfonikov, dirigent Wolfgang Gabriel, solista Friedrich Gulda in Jacques Klein.
- 22.15 UKV program: nočni koncert Paul Hindemith: 5 skladb za godalni orkester Arthur Honegger: Simfonija za godala.

TOREK, 26. JUNIJA

- 8.00 Slovenske narodne pesmi poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberneta.
- 8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa (nadaljevanje).
- 9.30 Radijska igra — Nušič: Sumljiva oseba.
- 11.45 Ciebanom — dober dan!
- 13.35 Naši operni solisti pojo arije iz znanih oper.
- 14.30 Gospodinjstvo omnibus.
- 15.35 Igra vaški kvintet, poje Rezika, Sonja, Božo in Miško.
- 16.00 Utrinki iz literature — Marcel Aymé: Davkar-I.
- 18.00 Športni tednik.

24. junija, premiera mehiškega filma »MEHIKA V PESMI« ob 14. in 18. uri; ameriški barv. film »SASKAČEVAN« ob 16. uri; premiera indijskega filma »DVA ORALA ZEMLJE« ob 20. uri.

AVTO - MOTO DRUŠTVO

POD NART priredi v nedeljo, 24. t. m. ob 15. uri v Podbrezjah na prostoru TVD Partizana veliko tombolo. Vrednost dobitkov je 360.000 din.

Po tomboli bo na istem prostoru veselica. Igrali bodo veselji Kranjci.

ZRTVI STRELE V TOPOLIH

V petek, 15. junija 1956 je v Topolih v Selški dolini divjala nevihta, pred katero so se bratje Kokalj umaknili pod kozolec. V kozolec pa je udarila strela, njeni žrtvi pa sta postala 26-letni Jože in 17-letni Anton, medtem ko je mlajši brat, ki je bil v neposredni bližini, ostal zdrav.

100 uspehov

na 1 oglas

v našem

poltedniku

- 18.50 Zunanje-politični feljton: Zgodovinsko poslanstvo Združenih narodov.
- 20.00 Koncert Slovenskega okteta.
- 20.30 Tedenski notranje-politični pregled.

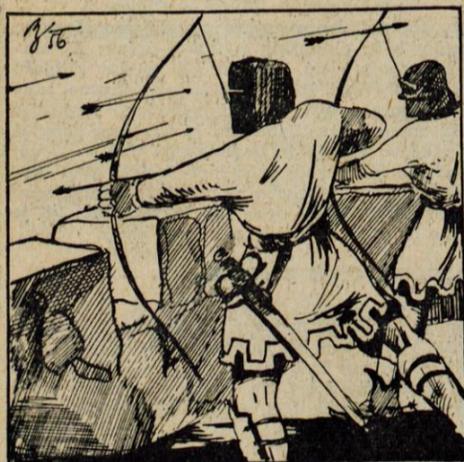
SREDA, 27. JUNIJA

- 11.05 Orkestralne rapsodije (Buchar, Reesen, Alfven, Encesco).
- 11.50 Za dom in žene.
- 12.40 Slovenske narodne v priredbi Janka Ravnika in Nika Stritofa.
- 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
- 16.00 Utrinki iz literature — Marcel Aymé: Davkar - II.
- 18.00 Reportaža.
- 18.45 Radijska univerza — Lavoslav Struna: Delo tehniške sekcije terminološke komisije.
- 20.00 Gaetano Donizetti: Ljubavni napoj, opera v 2 dejanjih.

ČETRTEK, 28. JUNIJA

- 11.05 Iz stare francoske glasbe.
- 11.45 Dober dan, otroci!
- 12.40 Koncertni valčki.
- 13.35 Od arije do arije.
- 14.30 Turistična oddaja.
- 16.00 Utrinki iz literature — Gottfried A. Burger: Lažnjivi Kljukec (odlomek).
- 16.20 40 minut z našimi in inozemskimi solisti.
- 18.00 Iz naših kolektivov.
- 18.50 Domače aktualnosti.
- 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.
- 21.00 Ob stoletnici rojstva Bernarda Shawa.
- 21.30 L. van Beethoven: Trio št. 3 v e-molu — (S. Radić — klavir, Z. Balija, violina M. Nagy — čelo).

JOSIP JURČIČ KOSJAK
JURČIČ SLOVENSKI JANIČAR

85

Vsa turška sila, ki še ni bila razlila se proti severu naprej, obstopila je od vseh strani trdno kloštrsko poslopje. Ne bi bilo težko braniti dobro utrjenega obzidja, ko bi bilo bramborcev. Ali le malo je bilo ljudi, ki so bili za zidom, zakaj veliko hlapcev se je bilo pri procesiji razkropilo, in bodisi v turško ujetništvo prišlo, bodisi končalo pod turškimi sabljami.

86

Izmed menihov bil je v kloštru samo Marko Kozjak z dvema sivostarima očeta. Zdanja nevarnost prisilila Marka, da pozabi sam nase in svoje bolečine; premaga stare bolne kosti in kakor nekdanji vojak zapoveduje hlapcem. Dobro pa je razvidel, da to malo ostrašeno krdelce ne more dolgo braniti široko razprostranega obzidja proti taki množici Turkov, ki je obkrožala kloster.

87

Nedaleč od mesta, kjer sta stala meniha, nastane velik hrup. Sredi med hlapci pojavi se dolgi cigan, ki je prišel v kloster po skrivnem hodniku. Hlapci so hoteli napasti Samola, ali ta jim pokaže prstan in pove, da ga pošilja opat, naj jih po skrivnem hodniku odpelje iz samostana na varno. Marku pa razodene, da je njegov sin poveljnik janičarjev pred samostanom.

88

Kozjak, spoznavši, da se dolgo braniti ne more, sklene zapustiti še to noč obzidje, tem bolj, ker se je mesec na srečo skrtil za goste oblake. Preden je torej minilo pol noči, je vse pokonci. Ravno so hoteli odpreti lezna težka vrata, ko se pretrga oblak na nebu in luna posije svetlo in jasno. Zdjaci se skaže, da jih je ravno luna smrti rešila.